VAPAUS

ILMESTYY TIISTAINA JA TORSTAINA
PERUSTETTU 1917

CANADAN SUOMALAISTEN TYÖVÄENLEHTI

SECOND CLASS MAIL REGISTRATION NO. 1076 — VAPAUS, 102 ELM STREET WEST, SUDBURY, ONTARIO

No. 103 — Vol. LV vuosikerta — Sudbury, Ont. — Torstai, jouluk. 30 p. — Thursday, Dec. 30, 1971

Pommituksen vastustus lisääntyy

USAn ilmavoimat pommittaneet neljä vuorokautta yhtä mittaa P-Vietnamia; syynä ehkä USAn aseman heikkous

Washington. — Oppositio Yhdysvaltain julmaa Pohjois-Vietnamin alueitten pommittamista kohtaan voimistui keskiviikkona Pentagonin vakuutteluista huolimatta, että presidentti Nixonin tarkoituksena ei ole palata edeltäjänsä, Johnsonin hallituksen mielettömyyksien olosuhteisiin.

Demokraattipuolueen presidenttiehdokkuutta tavoittelevat, USA:n kongressin jäsenet ja YK:n pääsihteeri U Thant tuomitsivat USA:n hirvittävän ilmapommituksen Pohjois-Vietnamia vastaan.

Demokraattien johtava presidenttiehdokkuuden tavoittelija, senaattori Edwin Muskie kehoitti presidentti Nixonia lopettamaan tämän pommituksen. "Meidän nykyinen ohjelmamme Vietnamiin nähden on vaarallinen ja tulokseton", hän sanoi.

Senaattori Humprey, joka myös tavoittelee demokraattipuolueen presidenttiehdokkuutta, esitti vaatimuksen pommituksen lopettamiseksi sekä ampumistauon jatkamiseksi yli uuden vuoden ja Tet-juhlien, eli helmikuun 15 päivään.

Kolmekymmentä demokraattipuolueen kongressimiestä lähetti presidentti Nixonille sähkeen missä vaaditaan pommituksen lopettamista.

Vietnamin veteraanien toimesta jatkettiin protestointia Vietnamin sodan jatkamista vastaan. Lincoln Memorialin luota vangittiin 80 rauhanpuolustajaa.

POMMITUS JATKUU VIIDETTÄ VUOROKAUTTA

Saigon. — Yhdysvaltain lentokoneet jatkoivat keskiviikkoillasta lukien viidettä vuorokautta Pohjois-Vietnamin joukkomittaista pommitusta.

Hanoin radio tiedoitti, että keskiviikkona ammuttiin jälleen alas 4 F-4 Phantom suihkukonetta. Tiistaina ilmoitettiin ammutun yksi. Tämän perusteella Pohjois-Vietnamin pommituksen aikana on sunnuntaista lähtien ammuttu alas kaikkiaan 11 F-4 pommittajaa.

Pohjois-Vietnamin radio tiedoitti myös, että viisi näistä koneista on ammuttu alas Quang Binhin maakunnan ilmatilasta.

Yli 300 amerikkalaisen lentokoneen jatkuva pommitus on keskitetty Hanoin tiedonantojen mukaan Thanh Hoa, Nghe An ja Quang Binh maakuntia vastaan, jotka ovat lähellä demilitarisoitua aluetta.

Eräät länsimaiset tarkkailijat ovat esittäneet mielipiteitä siitä, että Yhdysvaltain raa'an ilmapommituksen todellisena aiheuttajana oli USA:n ja Saigonin viranomaisten pelko Etelä-Vietnamin "turvallisuuden heikkenemisestä"; amerikkalaismielisten voimien suuret tappiot Laosissa ja Kambodzhassa sekä tietoisuus siitä, että vastakkaisista väitteistä huolimatta "Vietnamisoiminen" ei ole tuottanut toivottuja tuloksia Etelä-Vietnamissa.

Tässä yhteydessä on viitattu siihen kun USA:n puolustusministeri Melvin Laird katsoi tarpeelliseksi liittää "pommituksen syistä" puhuessaan lausuntoonsa maininnan Etelä-Vietnamin armeijan toisen korpuksen alueen vaaratilanteesta sekä Laosin ja Kambodzhan tapahtumista.

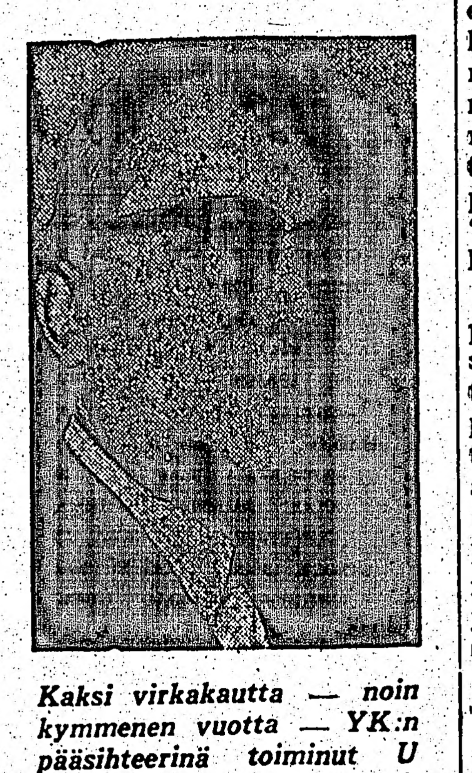

Kaksi virkakautta — noin kymmenen vuotta — YK:n pääsihteerinä toiminut U Thant jää eläkkeelle tammikuun alussa 1972.

My Lai raportti vielä "salassa"

Washington. — My Laissa, Etelä-Vietnamissa toimeenpannusta verilöylystä naisia, lapsia ja vanhuksia vastaan ovat oikeuskuulustelut päättyneet.

Mutta armeijan puhemies, kenraaliluutnantti William Peers sanoi joulun edellä, että armeijan tutkimuksen raportti asiasta on edelleen "valtiosalaisuuden" peitossa.

My Laissa murhattiin useita satoja siviilejä vuonna 1968. Siitä nostettiin syytteitä 25 Yhdysvaltalaista vastaan ja joukkomurhaan osallistumisen perusteella tai siitä, että he yrittivät "pimittää" asian suurelta yleisöltä. Alustavien tutkimusten perusteella syytökset näitä henkilöitä vastaan peruutettiin kaikilta muilta paitsi kuudelta. Kuusi joutui sotaoikeuteen, mutta ainoastaan William Calley sai tuomion 22:n siviilin murhasta. Muut vapautettiin — viimeksi kenraaliluutnantti Oran K. Henderson (joulukuussa) jota syytettiin joukkomurhatapauksen salaamistoimenpiteistä.

Mutta USAn armeijan suorittama tutkimusraportti, noin 20,000 sanaa käsittävä asiakirja, on edelleen salaisten asiakirjojen joukossa niin ettei suuri yleisö saa tietää, mitä armeijan johto tästä hirveästä verilöylystä tietää.

Tiedemiesten mukaan USA käyttää jätti-suuria pommeja Indokiinassa

Joulun jälkeen tiedoitettiin että USA käyttää pommeja jotka tappavat kaiken elollisen neljännes-neliömailin alalla

Philadelphia. — Yhdysvaltain ilmavoimat pudottavat Indokiinan alueille pommeja, jotka tappavat kaiken elollisen — ihmisistä villieläimiin ja metsien puihin asti — noin neljännes-neliömailin säteellä siitä mihin ne pudotetaan, selitti kaksi tiedemiestä täällä maanantaina vain parin päivän kuluttua kristittyjen "rauhan ruhtinaan" juhlasta — joulusta.

Näiden tietojen mukaan USAn puolustusministeriö ei ole koskaan salannut sitä, että se käyttää 7½ tonnin painoisia "command vault" pommeja, mutta niiden täydestä tuhovoimasta ei ole koskaan ennen saatu tietoja suurelle yleisölle.

Nämä pommit, jotka putoavat laskuvarjojen tukemana maahan, räjähtävät juuri puiden latvojen yläpuolella. Niiden räjähdysvoima tasoittaa kokonaan" noin kahden jalkapallokentän suuruisen alueen, selittivät Arthur Estin ja E. W. Pfeiffer Amerikan tiedemiesten kokouksessa.

He arvelevat, että Vietnamiin, Laosiin ja Kambodzhaan on tähän mennessä pudotettu 150 tällaista jättiläispommia jotka ovat näiden tiedemiesten arvion mukaan tuhovoimaltaan miltei yhtä voimakkaita kuin pienikokoiset atomipommit.

Tämä tarkoittaa, selitti Pfeiffer, joka toimii zoologina Montanan yliopistossa, että Indokiinassa on näillä pommeilla tuhottu kaikki elämä 116,500 eekkerin suuruiselta alueelta. Ne "tuhoavat kaiki talonpojista metsäeläimiin ja puihin asti", hän sanoi.

Vaikka USAn asevoimat käyttävät näitä pommeja "puhdistaakseen" helikoptereille laskupaikkoja ja aiheuttaakseen maavyörymiä maanteiden sulkemiseksi, nämä tiedemiehet sanovat saaneensa kuulla että niitä käytetään myös Vietkongin miesten (ja siinä yhteydessä myös siviilien — V.) tuhoamiseksi.

Puiden latvojen yläpuolella räjähtävä pommi aiheuttaa suunnattoman suuren voiman mikä kirjaimellisesti puhuen puhaltaa pois kaikki puut ja pensaat.

Miltei pienen atomipommin suuruinen räjähdys nostaa sienimäisen pilven 6,000 jalan korkeuteen selittävät nämä tiedemiehet, heiluttaen pahoin kevyttä lentokonetta yli kahden mailin päässä räjähdyspaikasta.

Pfeiffer ja Wewting jotka tutkimustensa voimalla auttoivat sitä, että Yhdysvallat lopetti käyttämästä metsiä ja muuta kasvullisuutta tappavia kemikaalimyrkkyjä Indokiinassa, sanoivat näiden pommien käyttöä yhtä tuhoisiksi.

Pfeiffer arvioi, että Indokiinan sodan aikana on Yhdysvallat pudottanut näin pikkumaihin 2 kertaa enemmän pommeja, mitä pudotettiin koko toisen maailmansodan aikana — ja että nämä pommit ovat aiheuttaneet siellä 20 miljoonaa kraatteria eli syvennystä. Ne ovat 20—50 jalkaa leveitä ja 5—20 jalkaa syviä. Mekongin suistomaalla nämä syvennykset ovat veden täyttämiä.

Tätä Yhdysvaltain pommitusta ja kasvullisuuden hävittämistä kemikaaleilla voidaan pitää nykyaikana verrattavana biisamien tuhoamiseen Amerikan lännellä, selittivät nämä tiedemiehet.

PÄÄJÄRVESTÄ SOPIMUS; MUISTA NEUVOTELLAAN

Sopimuksen arvo on noin 60 miljoonaa SMK — muista kohteista tulee vieläkin suurempia

Helsinki (KU) — Pysyvä suomalais-neuvostoliittolainen hallitusten välinen taloudellinen yhteistyökomissio on pitänyt kymmenen, kaksipäiväisen kokouksensa Helsingissä. Kokouksen aikana

— allekirjoitettiin Pääjärven metsätyökeskuksen ensimmäisen vaiheen rakentamista koskeva sopimus,

— suositettiin sopimuksen valmistelua Kostamuksen kaivoshankkeen toteuttamisesta suomalaisin voimin,

— päätettiin ryhtyä valmistelemaan pitkän tähtäyksen ohjelmaa Suomen ja Neuvostoliiton kaupallis-taloudellisen sekä tuotannollisen yhteistyön kehittämiseksi,

— keskusteltiin yhteistyöstä tehtaiden, laivojen ja koneiden rakentamisessa sekä kemian teollisuuden kehittämiseksi ja

— todettiin viime vuosina tehdyn monia merkittäviä sopimuksia ja kaupan, myös rajakaupan, kehittyneen suotuisasti.

Jouluk. 21 pvn aamulla allekirjoitettiin yhteistyökomission 10. kokouksen pöytäkirjat. Suomen puolelta allekirjoittajana oli yhteistyökomission suomalaisen ryhmän puheenjohtaja, tri Ahti Karjalainen ja Neuvostoliiton puolelta ulkomaankauppaministeri N. S. Patolitshev. Läsnä olivat ministerit Olavi J. Mattila ja Reino Rossi sekä Neuvostoliiton Helsingin suurlähettiläs V. F. Maltshev.

Sopimus Pääjärven metsätalouskeskuksen ensimmäisen vaiheen rakentamisesta suomalaisten toimesta allekirjoitettiin edellisenä päivänä neuvostoliittolaisen vienti- ja tuontiyhtiön Exportlesin ja Perusyhtymä Oy:n välillä Helsingissä. Sopimuksen arvo on noin 60 miljoonaa Suomen markkaa.

Allekirjoitettu sopimus, jonka Neuvostoliitto maksaa raakapuutoimituksina, on noin 40 prosenttia koko Pääjärvi-projektista.

Sopimuksen mukaan Perusyhtymä rakentaa Pääjärvelle 35 km metsärunkotietä. 400 asuntoa, lukuisia julkisia rakennuksia. 4,000 asukkaan kaupungin kunnallistekniikan sekä Lämsänkylä—Pääjärvi-tien sillan. Seuraava vaihe käsittää loput asunnot ja varsinaisen teollisuuslaitoksen.

Työt Pääjärvellä alkavat heti loppiaisen jälkeen. Jouluk. 20 pnä lähti työmaalle jo 17 miestä. Ensimmäinen vaihe, jonka on oltava valmis vuoden 1973 loppuun mennessä työllistää jo ensi kesäkuussa 600 miestä, jotka kerätään Oulun, Kajaanin ja Rovaniemen työvoimapiireistä.

KOSTAMUKSEN KAIVOSHANKE

Yhteistyökomissio päätti suosittaa, että molemmat osapuolet asettavat valtuuskunnat valmistelemaan Kostamuksen kaivosalueen rakentamista suomalaisin voimin koskevaa hallitusten välistä sopimusta.

Tri Ahti Karjalaisen mukaan Kostamus-hankkeen kustannusarvio on n. 2,000—3,000 milj. markkaa, josta ensimmäisen vaiheen osuus tulisi olemaan n. 1,000—2,000 milj. markkaa.

PITKÄN TÄHTÄYKSEN OHJELMA

Jouluk. 20 pnä ratifioidun TTT-sopimuksen toteuttamiseksi yhteistyökomissio päätti ryhtyä valmistelemaan myös pitkän tähtäyksen ohjelmaa Suomen ja Neuvostoliiton kaupallis-taloudellisen yhteistyön sekä tuotannollisen toiminnan ja erikoistumisen kehittämiseksi. Tätä työtä tullaan valmistelemaan komission varapuheenjohtaja-tasolla ja tulokset esitellään komission seuraavassa kokouksessa, joka pidetään touko—kesäkuussa Moskovassa.

Ulkoministeri Mattilan mukaan näissä neuvotteluissa tullaan Kostamus-hankkeen lisäksi käsittelemään paperi- ja selluloosatehtaiden rakentamista Neuvostoliittoon, kaasujohdon rakentamista Suomeen ja Rautaruukin terästehtaan laajennusta. Keskeisiä asioita tulevat olemaan myös laivanrakennusalalla tehtävä yhteistyö ja yhteistyö paperikoneiden tuotannon ja kemian teollisuuden alalla.

YHTEISTYÖN LAAJAT NÄKYMÄT

Ulkomaankauppaministeri N. S. Patolitshev sanoi Suomen ja Neuvostoliiton siirtyvän yhä suurempiin ja suurempiin kohteisiin yhteistyössään. Svetogorskista Patolitshev sanoi, että Suomelta saatetaan hankkia sinne myös laitteita. Vielä huomattavasti suurempaa yhteistyötä edustaisi tulevaisuudessa Siperian laaja rakennuskohde.

Tri Karjalaienn sanoi Pääjärven ja Kostamuksen merkitsevän suuria työllisyyskohteita itäiselle Suomelle. Niiden vaikutus tulee tuntumaan hänen mukaansa jo lähivuosina.

Komissio kuuli myös selonteon Moskovassa käydyistä Suomen ja Neuvostoliiton keskinäistä ensi vuoden tavaranvaihtoa koskeneista neuvotteluista. Tässä yhteydessä käsiteltiin muun muassa mahdollisuuksia maataloustuotteiden vientikiintiön ylittämisestä. Ministeri Patolitshevin mukaan tästä keskusteltiin "myönteisessä hengessä".

Komissio totesi maitten välisen rajakaupan kehittyneen viime vuosina menestyksellisesti. Rajakauppa on komission käsityksen mukaan omiaan lisäämään suomalais-neuvostoliittolaista kauppavaihtoa ja laajentamaan tuotevalikoimaa.

Yhteistyökomissio kuuli lisäksi useita selvityksiä työryhmien ko-

(Jatkuu sivulla 4)

USA ALOITTI JULMAN POMMITUKSEN HETI JOULUJUHLAN PÄÄTYTTYÄ

Noin 350 konetta pommittanut yötä ja päivää Pohjois-Vietnamin tiheästi asuttuja alueita — muun muassa yhtä koulua

Yhdysvallat jatkoi tiistaina kolmatta peräkkäistä päivää aikaisempia lupauksiaan rikkoen Pohjois-Vietnamin alueiden pommitusta, eikä iltaan mennessä oltu saatu mitään vihjeitä tämän raakamaisen ilmapommituksen lopettamisesta.

Noin 350 amerikkalaista pommittajaa Vietnamin rannikoilla olevilta lentokoneiden tukilaivoilta, Thaimaassa ja Etelä-Vietnamissa olevista tukiasemista on pommittanut yötä ja päivää Pohjois-Vietnamin alueita.

Tämä ilmahyökkäys on suurin ja hirvittävin rikos ihmisyyttä vastaan sen jälkeen kun Washington suostui 1968 neuvottelujen aloittamisen hyväksi lopettamaan Pohjois-Vietnamin pommituksen.

Yhdysvaltain puolustusministeri Melvin Laird on yrittänyt puolustaa tätä rikollista hyökkäystä väitöksellä, että Pohjois-Vietnamin ilmatorjuntapatterit ovat tulittaneet Pohjois-Vietnamin ilmatilaan tunkeutuneita USA:n tiedustelu- ja pommittajakoneita — ikään kuin Yhdysvallat ei menettelisi samoin, jos Pohjois-Vietnamin tiedustelu- ja pommittajakoneita tunkeutuisi USAn ilmatilaan.

Canadan ulkoministeri Mitchel Sharp esitti viikon alussa Washingtonille protestinsa tästä Pohjois-Vietnamin ilmapommituksen uudelleen aloittamisesta "samalla tavalla kuin protestoisimme mistä tahansa sotatoimien laajentamisesta", kuten hän selitti.

Saigonissa olevien Yhdysvaltain miehitysjoukkojen komentajien antamien tietojen mukaan tämä "rauhan ruhtinaan juhlaa" välittömästi seurannut suurpommitus aloitettiin presidentti Richard Nixonin määräyksestä.

Se on voimakkain ja kauemmin jatkunut pommitusoperaatio Pohjois Vietnamia vastaan marraskuusta lähtien 1968 jolloin Yhdysvallat lupasi lopettaa nämä ilmahyökkäykset.

Yhdysvaltain toimesta ei ole annettu paljoakaan tietoja tästä asevoimiensa uusimmasta rikoksesta.

Mutta Pohjois-Vietnam tuomitsi voimakkaasti tämän pommituksen tiistaina selittäen samalla että maanantaina ammuttiin jälleen alas Yhdysvaltain yksi Phantom-pommittaja. Kaiken kaikkiaan Pohjois-Vietnam ilmoittaa Yhdysvaltain menettäneen sunnuntaina aloitetun pommituksen aikana 6 F-4 Phantomia. Näiden koneiden lentäjien kohtalosta ei ole saatu yksityiskohtaisempia tietoja mutta yleisesti tiedetään että osa heistä on joutunut vangiksi.

Pohjois-Vietnamin radioimassa tiedonannossa kerrottiin, että amerikkalaiskoneet ovat pommittaneet väkirikkaita paikkoja Quang Binh ja Nghe An maakunnissa aiheuttaen kuolemaa ja hävitystä siviileille. Yhdysvaltain hyökkääjien kerrotaan "osuneen" erääseen kouluun Quang Binh maakunnassa.

RAUHANNEUVOTTELUT SIIRTYIVÄT JÄLLEEN

Pariisista saatiin maanantaina tieto, että Pohjois-Vietnamin ja Etelä-Vietnamin väliaikaisen vallankumoushallituksen edustajat kieltäytyvät Pohjois-Vietnamin pommituksen johdosta osallistumasta torstaiseen rauhanneuvotteluun. Myös Yhdysvaltain ja Saigonin hallituksen toimesta ilmoitettiin, että nekin boikottavat torstaista rauhanneuvottelijain istuntoa.

Kummaltakaan puolelta ei kuitenkaan sanottu, että rauhanneuvotteluja ei myöhemmin voida jatkaa.

BANGLA DESH ODOTTAA USAn "TUNNUSTUSTA"

On valmiina diplomaattisuhteisiin myös Kiinan kansantasavallan kanssa

Dacca. — Virkaatekevä presidentti Syed Nazrul Islam sanoi sunnuntaina, että Bangla Deshin hallitus tervehtii mielihyvin kaikkien maiden ystävällisiä eleitä eikä pidä liioin mahdottomana hyvien suhteiden kehittymistä Yhdysvaltain ja Kiinan kanssa.

Hän sanoi lehdistön informaatiotilaisuudessa, että myöhäisestä ajan kohdasta huolimatta hän haluaa pyytää presidentti Richard Nixonia ymmärtämään, että Bangla Desh on vapaa ja itsenäinen maa, ja että reaaliteetteja ei voida muuttaa.

Puhuessaan Yhdysvaltain suhtautumisesta Intiaan ja Pakistaniin juuri päättyneen sodan aikana, mr. Islam sanoi, että "me emme odottaneet sellaisen roolin vientiä Yhdysvalloilta tilanteessa missä demokraattisia ihmisiä kuolee kuin koiria ja kissoja.

"Se jätti suuren arven, mutta ei kuitenkaan tarkoita että Bangla Desh tuntisi vihamielisyyttä Amerikan kansaa kohtaan.

"Vaikka me olemme pettyneitä, minä en sano, että me pitäisimme ikuisesti mahdottomana hyvien suhteiden kehittymistä Yhdysvaltain kanssa."

Vastauksena kysymykseen ottaisiko Bangla Desh vastaan avustusta Yhdysvalloista, pääministeri Tajuddin Ahmed sanoi, että kaikki riippuu siitä "miten Yhdysvallat käyttäytyy".

Mr. Islam sanoi vedonneensa Kiinaan: "ottakaa huomioon realiteetit,

Bangla Deshin valtio on ja pysyy. Jos he muuttavat kantaansa me tulemme arvioimaan uudelleen asenteemme Kiinan hallitukseen.

VT presidentti kiitti Neuvostoliittoa Bangla Deshille antamastaan tuesta sekä Britanniaa ja Ranskaa puolueettomana pysymisestä.

set.

VIIME TIEDOT

Toronto. — Täkäläisen aamulehden torstaisen tiedonannon mukaan Ottawassa on jälleen paljastunut yksi hallituksen "salaisuus". Se koskee mainitun lähteen mukaan Pohjoisen kehitysasiain ministerin Jean Chretienin prioriteetteja ja suunnitelmia, minkä hallituksen sanotaan hyväksyneen kesäkuun 29 pnä. Tätä asiakirjaa ei ole koskaan julkaistu. Siinä on mm. ohjeet paikallisen väestön (eskimojen) käyttämiseksi kehitystyön hyväksi. Tämä on hallituksen salaisten asiakirjojen viides paljastumistapaus viimeksi kuluneen 6 viikon aikana: Grayn raportti ulkomaisista sijoituksista, hallituksen päätös tästä raportista, hallituksen suunnitelma kulttuurikeskuksien kohdalta Albertan intiaanien hyväksi ja viimeksi tieto, että hallitus käsitteli War Measures lain voimaan julistamista koskevista asioista jo 5 kuukautta ennen FLQ-kriisiä.

Ottawa. — Laajaa keskustelua ja väittelyä aiheuttanut maatalouden markkina-asiain lakiehdotus tulee alahuoneen istunnossa tänään viimeiseen äänestykseen tasoittaen siten tietä parlamentin jäsenten vuodenvaihdelomalle, mikä kestää helmikuun puolivälin paikkeille.

New Delhi. — Intian pääministeri Indira Gandhi tarjosi keskiviikkona Pakistanille ystävyyden kättä selittäen, että vaikka Intia haluaa rauhaa, se on valmiina puolustamaan kaikella voimallaan itseään jos se joutuu hyökkäyksen kohteeksi.

Rooma. — Italian uusi presidentti, hallitsevan Kristillisdemokraattisen puolueen jäsen, 63-vuotias Giovanni Leone, aloitti eilen (keskiviikkona) seitsenvuotisen virkakautensa.

USAn SOTAVETERAANIT VAATIVAT RAUHAA

Liittovaltion oikeus määräsi veteraanit poistumaan NY:n sataman vapauspatsaasta

New York. — Kuusitoista Vietnamin sotaan osallistunutta amerikkalaista veteraania "miehitti" viime sunnuntaina Vapauden patsaan protestoidakseen siten maansa hyökkäyssotaa Indokiinan pikkukansoja vastaan. Nämä miehet lopettivat kuitenkin tiistaiaamuna mielenosoituksensa liittovaltion oikeuslaitoksen määräystä noudattaen.

Tuomari Lawrence Pierce antoi väliaikaisen rajoituspäätöksen, määräten veteraanit "avaamaan vapauspatsaan ovet, poistamaan kaikki esteet ja poistumaan itsekin laitoksesta yleisön vierailuajaksi.

Nämä Vietnamin sodan lopettamista vaativat veteraanit menivät New Yorkin satamassa olevalle saarelle sunnuntaina viimeisellä huvilaivalla. He lukitsivat itsensä Vapaudenpatsaaseen ja hylkäsivät maanantaina hallituksen kompromissiehdotuksen jonka mukaan heidän olisi pitänyt avata turisteille vapaudenpatsaan, mutta olisivat saaneet kuitenkin leiriytyä saarelle.

Veteraanit sanoivat, että he poistuvat Vapauden patsaasta jos heidän järjestönsä lausunto julkaistaan armeijan virallisen lehden Star and Stripen tyynenmeren numerossa, joka leviää Yhdysvaltain sotilaille Vietnamissa, ja jos heidän vaatimuksensa (sodan lopettamiseksi) laajalletaan USAn asevoimien kuultavaksi.

Tämä vapautuspatsaan mielenosoitus oli yksi kolmesta samantapaisesta protestista viikon alussa. Noin 60 veteraania sulki itsensä Philadelphiassa Betsy Rossin taloon missä valmistettiin Yhdysvaltain ensimmäinen lippu. Poliisit hajoittivat tämän rauhankokouksen ja vangitsi noin 20 henkilöä.

Neljä siviiliä ja 18 armeijan huumausainepotilasta sulki itsensä Travis Air Force-lentotukiaseman sairaalaosastoonsa mutta he suostuivat myöhemmin vapaaehtoisesti ottamaan esteet pois.

JÄTTEET JUNALLA 100M. PÄÄHÄN TORONTOSTA

Toronto. — Suur-Toronto voi ryhtyä ensi kesäkuussa lähettämään rautateitse jätteitään (garbage) Pickeringin alueelle, selitti elinympäristön kysymyksiä Ontariossa käsittelevä ministeri George Kerr tiistai-iltana.

(Aikaisemmin viikon vaihteessa nousi m.m. Sudburyssa vastalauseiden myrsky siitä että Ontarion maakuntahallitus aikoo järjestää Pohjois-Ontarion jollekin alueelle 10,000 eekkerinalan suuruisen alueen, minne voidaan rautateitse kuljettaa jätteet Torontosta ja yleensä Etelä-Ontarion teollisuusalueelta.)

Maakuntahallituksen ja jonkun nimeltään mainitsemattoman rautatieyhtiön välillä on käyty neuvotteluja tästä jätteiden kuljettamisesta (Pickeringiin) noin kuusi kuukautta, selitti mr. Kerr. "Nyt on päästy tilanteeseen, missä tämä ajatus tuntuu yhä paremmalta. Pickering alueesta voi tulla koekeilupaikka ajatukselle, mistä voi kehittyä puoleensavetävä teollisuus ala."

Vielä keskusteluvaiheessa olevaan suunnitelmaan kuuluu se, että jätteiden kaatopaikaksi määritellään 100 mailin päässä Torontosta oleva alue, minne jätteet voidaan kuljettaa junalla.

Sinne tuotavat jätteet jauhetaan palasiksi tai käsitellään jollakin muulla tavoin ja sitten kaadetaan maan täytteeksi joko vanhoihin kaivospaikkoihin tai kasvuttomille alueille.

"Mikään yhdyskunta ei ensinäkemältä halua sitä, että muualta tuodaan heidän takapihoilleen jätteitä", sanoi mr. Kerr. "Mutta jos voidaan näyttää, että siitä ei tule hajua, eikä saastetta, vaan että siten saadaan ehkä täytetyksi vanhat hiekka- — tai muut kuopat, silloin siitä voi kehittyä puoleensavetävä suuri teollisuusala."

Mr. Kerr ja Suur-Torontcn puheenjohtaja Albert Campbell kiistivät aikaisemmat tiedot, että niillä on Pohjois-Ontariossa katsottuna alue mihin Toronton jätteet voidaan kuljettaa junalla.

Suur-Toronto on ostanut Pickeringista vanhoja kaivinalueita vuoden päivät ja on siten hankkinut 1,200 eekkesinalan suuruisen maan tätä tarkoitusta varten. Ajatuksen tulee saada sekä ko. kunnan että Ontarion kunnallislautakunnan hyväksymisen.

Jos tämä suunnitelma osoittautuu käytännölliseksi Toronton kohdalta, selitti mr. Kerr, silloin siihen yhtyy todennäköisesti myös muut "kultaisen hevosenkengän" kunnat, Oshawasta Niagara Fallsille niin, että nekin voivat lähettää Pickeringin alueelle jätteensä.

VAPAUS (LIBERTY)
INDEPENDENT LABOR ORGAN OF FINNISH CANADIANS
Established Nov. 6, 1917
Editor: W. EKLUND Manager: V. KENTALA
Telephone: Office and Editorial 674-4264
Published twice weekly: Tuesdays and Thursdays by Vapaus Publishing Co. Limited, 100 Elm St. West, Sudbury, Ontario, Canada
Mailing address: Box 69.
Advertising rates upon application, translation free of charge.
Second Class Mail registration Number 1076
Member of the CANADIAN LANGUAGE PRESS CLUB
TILAUSHINNAT:
Canadassa: 1 vk. $10.00, 6 kk. $5.25, 3 kk. $3.00 USA:n: 1 vk. $11.00, 6 kk. $5.75 Suomeen: 1 vk. $11.50, 6 kk. $6.25

Vuoden päättyessä

Vaikka se onkin yleisenä tapana, meidän tarkoituksenamme ei ole kuitenkaan luoda perusteellista yleiskatsausta kuluneen vuoden tapahtumista yleensä.

Toisaalta on kuitenkin syytä todeta, että vaikka tässä meidän epätäydellisyyksien maailmassamme on niin koti- kuin ulkomaillakin vielä paljon parantamisen varaa, niin meillä työtätekevillä ei ole sittenkään mitään syytä pessimistisyyteen ja toivottomuuteen. Päinvastoin on todettava, että historia ei vain marssinut vaan laukkasi täyttä vauhtia eteenpäin kuluneen vuoden aikana. Meidän maailmamme on nyt paljon toisenlainen, mitä se oli vuosi sitten ja mikä tärkeintä, nyt on paremmat asemat uusien edistysaskeleiden ottamiseksi kuin vuosi sitten. Luokaamme pikasilmäys siihen, miksi rauhanpuolustajilla ja yleensä yhteiskunnalliseen edistykseen pyrkivillä on syytä olla tyytyväinen kuluneen vuoden kehitykseen.

Kiinan kansantasavalta, jota pidettiin Yhdysvaltain imperialismin vaatimuksesta ja tahdosta parikymmentä vuotta "eristetyssä" asemassa, sai maailman yleisen mielipiteen painostuksesta sille oikeutetusti kuuluvan paikan YK:n jäsenyydessä. Koko YK:n olemus muuttui tämän tapahtuman johdosta. Se antaa myös lisää mahdollisuuksia siihen, että ns. jaetut maat — molemmat Saksat sekä Vietnamit ja Koreat — saadaan YK:n jäsenyyteen. Kuinka tärkeätä tämä on yksinomaan Canadan etujen kannalta katsoen, se näkyy siitä, että Kiinan tunnustaminen ja YK:n jäsenyyden palauttaminen sille tasoitti tietä historian suurimman vehnäkaupan tekoon ja kaupankäynnin edelleen laajenemisen mahdollisuuteen kahden maan välillä.

Kuluneen vuoden aikana pääsivät ensin Neljän Suuren edustajat yksimielisyyteen maailman rauhaa uhanneesta Berliinin ongelmasta ja sitä seurasi Saksan valtioiden ja Länsi-Berliinin hallinnon sopimukset "kauttakulusta", vierailuista jne, mitkä lieventävät jännitystä tällä tulenaralla alueella.

Vaikka kehitys on ollut toivottua hitaampaa, niin kuluneen vuoden aikana otettiin kuitenkin pitkiä askeleita eteenpäin Euroopan turvallisuuskokouksen pitoa varten, minkä hyväksi on esim. Suomen hallitus niin ansioituneesti toiminut.

Kuluneen vuoden aikana on saatu kouraantuntuvia esimerkkejä siitä, että "Nixonin oppi" — jotta aasialaiset saataisiin sotimaan aasialaisia vastaan — tulee epäonnistumaan yhtä täydellisesti kuin on Yhdysvaltain imperialismin sota- ja hyökkäyspolitiikka jo epäonnistunut Indokiinan maissa. USA:n hyökkäys- ja sotapolitiikan epäonnistuminen tarkoittaa voittoa ja tuloksia maailman kaikille kansoille, mukaanlukien Yhdysvaltain ja Canadan kansat. Rauhanliikkeen voimistuminen ja laajentuminen sekä USA:n sotapolitiikan vastoinkäymiset antavat rauhanpuolustajille uusia mahdollisuuksia siinä mielessä, että Indokiinan sota saadaan oikeudenmukaisesti lopetetuksi ja lähi-idän kriisi ratkaistuksi kaikkien kansojen itsemääräämisoikeutta ja kansallista turvallisuutta kunnioittavalla tavalla.

Kansainvälisen edistyksen kuvaan kuuluu Bangla Deshin itsenäistyminen ja vapautuminen Länsi-Pakistanin sorrosta, riistosta ja terrorista. Itä-Pakistanin kansalle, joka ilmaisi selvän vapautumistahtonsa joulukuun 1970 vaaleissa, ei annettu mahdollisuutta toiveittensa täyttämiseen rauhallisin keinoin. Päinvastoin Pakistanin taantumushallitus aloitti Yhdysvaltain, ja häpeä sanoa Kiinan myötävaikutuksella historian yhden pahimman verilöylyn Itä-Pakistanissa — ja seurauksena oli kunniaton häviö pari viikkoa kestäneessä sodassa sekä itsenäisen Bangla Deshin syntyminen.

Vaikka kansainvälinen valuuttakriisi uhkasi kehittyä koko länsimaailmaa jäytäväksi kauppasodaksi, niin sekin pulma tuli (tai oikeammin on tulossa) ratkaistuksi ainakin toistaiseksi, vaikka pitkän tähtäyksen perusteella on ilmeistä, että kapitalistisen järjestelmän yleinen kriisi tulee syvenemään ja laajenemaan, aiheuttaen myös uusia valuuttapulmia. Nämä ovat kuitenkin asioita, jotka eivät ole tavallisten työtätekevien ja keskiluokkaisten, vaan suurpääoman aiheuttamia ja myös sen ratkaistavaksi kuuluvia seikkoja.

Myös kotimaamme kuvassa on tapahtunut muutoksia parempaan. Selvää on, että vaikka pääministeri Trudeau vieraili Neuvostoliitossa ja NL:n pääministeri Aleksei Kosygin Canadassa, työttömyys on edelleen Canadassa yhtä vaikea kuin ennen sitäkin, että köyhyysrajan alapuolella elää yli 4,000,000 canadalaista, että edessä on vaikea työttömyystalvi, että hinnat, verot ja muut kustannukset kohoavat jatkuvasti, ja että eläkeläisten sekä muiden pienituloisten asema tulee päivä päivältä vaikeammaksi. Mutta sittenkin on tapahtunut edistystä: Neuvostoliiton ja Canadan suhteet ovat parantuneet ja se ei voi muuta kuin koitua hyväksi Canadalle niin taloudellisesti kuin poliittisestikin. Erikoisen rohkaisevaa on se, että työväenliike on voimistunut: kahdessa maakunnassa on saatu valtaan NDP:n hallitukset; ammattiyhdistysliike on sekä kasvanut ja lujittanut yhtenäisyyttään että osoittautunut entistä taistelukykyisemmäksi.

Paljon on tietenkin vielä takapajuista, vääryyttä ja korjattavaa, mutta uudelle vuodelle siirrymme poliittisesti puhuen paljon paremmista lähtökohdista kuin vuosi sitten. Meillä canadalaisilla on entistä parempi tilaisuus ja velvollisuus toimia miljoonan uuden työpaikan hankkimiseksi, satojentuhansien uusien asuntoyksikköjen rakentamiseksi, palkkojen korottamiseksi ja hintavyöryn pysäyttämiseksi, farmarien tulojen lisäämiseksi ja perhefarmien olemassaolon turvaamiseksi, verotuksen oikeudenmukaisemmin järjestämiseksi siten että suurituloisetkin joutuvat maksamaan kohtuullisen osan maan menoista, eläkkeiden korottamiseksi ja eläkeiän alentamiseksi niin, että vanhemmat kansalaiset saavat säädyllisen toimeentulon elämänsä ehtoossa ja työttömille lisää työpaikkoja.

Työtä ja tehtävää on siis paljon — sisältyen siihen omien lehtiemme huolto ja ylläpito, mikä vaatii meiltä kaikilta suuria ja keskeytymättömiä ponnisteluja — mutta kuluneen vuoden kehitys osoittaa että myös mahdollisuudet ovat parantuneet — kunhan ei anneta rahtuakaan periksi.

Tässä elämänmyönteisessä ja samalla reaalisessa mielessä jätämme jäähyväiset nyt päättymässä olevalle vuodelle ja tervehdimme edessä olevaa uutta vuotta.

Kirjeitä

Tässä osastossa julkaistavien kirjoitusten ei tarvitse välttämättä edustaa lehtemme omaksumaa kantaa käsiteltävänä olevasta asiasta. Kirjeen lähettäjät voivat käyttää harkintansa mukaan joko omaa nimeään tai nimimerkkiään. Nimettömiä kirjeitä ei julkaista.

NOIN YKSI PROSENTTI ONT. SUOMALAISISTA KANNATTAA LEPOKOTIA

Yhdistyksen laatimat kyselykaavakkeet ovat saaneet kohtalaisen kaiun suomalaisväestön keskuudesta. Kiitämme kaikkia henkilöitä jotka osallistuivat siihen tavalla tai toisella. Etenkin Sudburyn, Toronton, Windsorin ja Kirkland Laken alueen suomalaiset ovat ilmaisseet halua vanssa muuttaa Sault Ste. Marieen jos sinne saadaan maakuntahallituksen lupa rakentaa Lepokoti.

Yli 400 henkilöä ovat myöntäväsi vastanneet kyselykaavakkeeseen joista 353 ovat valinneet Sault Ste. Marien kaupungin ensimmäisenä tai toisena vaihtoehtona. Näiden lisäksi tulisi noin 60 henkilöä jotka eivät vastanneet kyselykaavakkeeseen, mutta ovat jo liittyneet jäseniksi joka osoittaa heidän myöntyisyyttään.

Noin 80 pros. henkilöitä olisivat iän puolesta oikeutettuja välittömästi siirtymään kodin suojiin. Työvaliokunta parhaillaan työskentelee tulosten lajittelussa ja olemme valmistaneet väitöskirjelmän Suomalais/Eestiläis Lepokodin puolesta.

Maakunnassa pidettiin 5 informaatio kokousta eri kaupungeissa, joista saimme paljon vihjeitä kuinka kodin tulisi olla jotta me suomalaiset viihtyisimme siellä. Myöskin tuli lepokodin yksi suurimmista perustarkoituksista (ei poliittinen ja ei uskonnollinen") hyvin toteutetuksi.

Meitä oli kokouksissa suomalaisia sen takia että saataisiin koti pystyyn yhteisvoimin, katsomatta mihin seurakuntaan tai seuraan itsekukin kuuluu. Mainiota oli että ihmisiä jotta tuskin on ennen nähnyt, olivat vakain mielin tullut osallistumaan tähän yritykseen. Tämä varmistaa yhdistykselle sen hengen ettei tulisi minkään erityisen suunnan sanella tulevan kodin ohjelmointia.

Seuraavat seurakunnat ja seurat antoivat tilansa maksutta käyttöömme tiedonanto kokouksille, joten pyydämme kiittää vieraanvaraisuudesta: Torontossa, Agricola seurakunta; Sudburyssa, Sampo Haali; Timminsissä, Harmony Haali; Windsorissa, Suomalais Luterilainen Seurakunta; ja Thunder Bayssä, Finlandia Clubi.

Työvaliokunta on harkinnut miten voitaisiin saada Thunder Bayn suomalaiset innostumaan tämän hyvän asian puolesta, joten on ehdotettu että Tammikuussa olisi tarkoitus pitää uusi informaatio tilaisuus. Täten kaikki saisivat aikaa tutustua Ontarion-Suomalais Lepokotiyhdistyksen perustarkoituksiin. Tästä kokouksesta tulemme tarkoin antamaan ilmoitukset lehdistön paikallisyhdistyksien kautta. Tammikuun kokouksessa Thunder Baystä tulisi valita yksi (1) johtokunnan jäsen jolla olisi lepokotiasia lähellä sydäntä. Olemme iloisia että John Niemelä ja Pastori Pajala ovat tällä hetkellä yhdysmiehiämme.

Meillä on johtokunnan jäseniä eri kaupungeissa: Timmins, Mr. Kauko Salminen; Copper Cliff, Mrs. Katri Westerlund; Sudbury, Mrs. Mirjam Kallas; joiden lisäksi Toronto, Mrs. Kerttu Matilainen; Windsor, Mr. Lauri Kovalainen ja Kirkland Lake, Mr. Reino Puistonen. Nämä henkilöt ovat viralliset paikkakunnan edustajat. Heidän ja myös useiden muiden puoleen joilla on viralliset OntarionLepokotiyhdistyksen jäsen kuittikirjat, voi itsekukin luottamuksella antaa jäsenanomukset ja siihen liittyvät jäsenmaksut.

Senior Citizens' (halpavuokra) asumoista käymme neuvottelua National Housing Authorityn kanssa joista myöskin pyrimme saada joko maakunta tai keskushallituksien tukea lainan takaisin maksuissa. Toivomme saada vastauksia tiedusteluihimme piakkoin. Kehoitamme kaikkia suomalaisia jäseneksi liittymisestä vaikka olisit vasta 35 vuotias. Jokainen jäsen luo oman arvonsa kun viranomaiset näkee, että olemme nyt tosissamme. Olemme viivytelleet liian kauan hankkeemme kanssa. Nyt on aika kypsä; lepokoti Ontarion suomalaisille!

On tullut tiedusteluja mitä tähden pitää maksaa jäsenmaksu lepokotiyhdistykselle? Olenhan koko elämäni maksanut veroa Canadan hallitukselle; eikö se riitä? Tähän on muutama vastaus joista toivomme antaa selvityksen yllä olevaan kysymykseen:

(1) Canadalla on tiettävästi lainsimaissa noin toiseksi alhaisin verotusluokka palkkatuloisista.

(2) Canadan monethnillisessä muodossa olisi mahdotonta toteuttaa tällä havaa kaikkien erillisryhmien erikois vaatimuksia. (Vanhain koteja on nimittäin rakennettu kokonaistarvetta silmällä pitäen, joihin on jo sijoitettu yhteiskunnan varoja).

(3) Että jos me suomalaiset haluamme oman Lepokodin omine vaatimuksineen (sauna, kuntoutumishuoneet että allas, suomalais palvelu virkailijat jne.), maakunta ei ryhdy kokonaan rahoittamaan sellaista; joten meidän tulee yhdistyksenä maksamaan tällaiset lisämaksut. Saatuamme tietää todelliset kustannukset ja kulut myöhemmässä vaiheessa tulemme julkaisemaan ne virallisesti lehdistössä.

Jotta jäsenmaksut eivät tulisi syötyä etukäteen, olemme päättäneet pitää arpajaiset. Päävoittona tulisi olemaan Finnair koneella edestakainen matka Helsinkiin milloin vain voittajalle sopii. Ontarion arpalain takia olemme järjestäneet yhden Finnair matkan arvottavaksi Torontossa ja toisen Sault Ste. Mariessa. Arvan hinta on $1.00. Arpoja on painettu 3,000 kappaletta kutakin matkaa varten. Meidän yhdysmiehemme ovat järjestäneet arpojen myynnin. Kannattakaa suomalaista yritystä. Osta arpa Finnair matkalle!

Työvaliokunta kiittää vielä tämän lehden toimitusta antaessaan palstatilaa kyselykaavakkeille. Toivomme saada maakuntahallitukselta vuoden vaihteessa hyväksymisen yhdistyksemme pyrkimykseen saada Suomalainen Lepokoti Sault Ste. Marie hen. Rauhallista joulua ja Siunausrikasta Uutta Vuotta!

— N. Korhonen, sihteeri.

SYNTYMÄPÄIVIÄ

William Eklund, Sudbury, Ontario täyttää lauantaina, tammikuun 1 päivänä 65 vuotta.

Paul Isännäinen, Kirkland Lake, Ont., täyttää lauantaina tammikuun 1 päivää 70 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavien onnentoivotuksiin.

LAPSET JA POMMIT

Vielä jokin aika sitten tuntui, että tieteen edistyksen hyödystä ei voida olla kahta mieltä. Nyt lännessä on kuitenkin yhä useammin alkanut kuulua pessimistisiä ääniä ja epäilyjä jatkuvan kehityksen tarpeellisuudesta. Pessimistit katsovat, että on menty jo liiankin pitkälle ja että ihmiskunnan osalle riittää jo yksi ongelma — atomipommi. Amerikkalainen tiedemies Rappoport on jopa ehdottanut teknisen edistyksen kieltämistä ja kaikkien keksijöiden leimaamista mielettömiksi. Tämä on tietenkin varsin omalaatuinen johtopäätös ja lievästi sanoen jokseenkin epäilyttävä.

Kehitystä ei voi pysäyttää eikä tiedettä kieltää. Niiden täytyy saada kehittyä. Kysymys on kokonaan siitä, että kehitys tapahtuisi ihmiskunnan hyväksi ja että tuloksia ei käytettäisi ihmiskunnan vahingoksi. On selvää, etteivät nykytieteen avulla kehitetyt aseet suojaa ihmisiä. On löydettävä tie aseidenriisuntaan, jännityksen laukeamiseen ja rauhallisiin oloihin. Tämän hyväksi Neuvostoliitto onkin tehnyt erittäin paljon. Liioittelematta sanoen se tekee kaikkensa aseiden riisunnan puolesta.

Neuvostoliitto ei ole pudottanut atomipommia ihmisten tuhoksi. Sen sijaan se on tehnyt paljon atomienergian rauhanomaisen käytön alalla, se on mm. rakentanut maailman ensimmäisen atomivoimalan ja ensimmäisen atomijäänsärkijän. Neuvostoliiton hallitus kannatti ensimmäisenä aseidenriisuntaa: jo v. 1922 nuori neuvostotasavalta teki ehdotuksen taistelukaluston ja armeijoiden yleisestä supistamisesta. Sen jälkeen Neuvostoliitto on jatkuvasti käynyt johdonmukaista taistelua aseidenriisunnan puolesta.

Tämä johdonmukaisuus pohjautuu maailman ensimmäisen sosialistisen valtion ulkopolitiikan syvimpiin perustoihin ja liittyy kiinteästi sen sisäpolitiikkaan. Neuvostoliitto tarvitsee rauhaa ja samoin aseidenriisuntaa. Se on sen kansalaisten etujen mukaista, jotka vuorostaan vastaavat koko ihmiskunnan etuja. Kehitystä koskevaan kysymykseen neuvostoihmiset voivat antaa vain yhden vastauksen: kehityksen on jatkuttava, mutta tuhoaminen on kiellettävä. He pitävät näitä vastakohtina, sillä heidän mukaansa toinen sulkee toisen pois.

Tietenkin Neuvostoliitossa tajutaan myös se, että länsimaisten tiedemiesten pessimistisyys on oikeutettua. Ja ymmärtäen tämän se ponnistelee kaikin voimin maailman vapauttamiseksi ydinsodan vaaralta. Ydinaseet ovat kaikkein vaarallisin ja tuhoisin keksintö, jonka tiedemiehet ovat koskaan tehneet.

Näitä ihmiset pelkäävät eniten. Siksi Neuvostoliitto onkin ehdottanut viiden ydinasevallan kokousta. Juuri siksi se ehdottaa, että ydinaseiden riisuntaa koskevien kysymysten käsittelyyn osallistuisivat kaikki maat. Siitä tulisi erittäin edustava foorumi — maailman aseidenriisuntakonferenssi. On täysin paikallaan, että siinä tulee kaikkien maiden olla edustettuina. Eikö pienellä maalla, jolla ei ole ydinaseita, ole oikeus rauhallisen elämän takaamiseen? Eivätkö sen lapset naura, juokse, leiki ja nahistele aivan samalla tavoin kuin lapset missä tahansa muuallakin? Miten he voisivat olla syyllisiä siihen, että atomienergian keksineet ihmiset eivät pääse sopimukseen sen käytöstä?

Kun Neuvostoliiton edustaja J. Malik puhui YK:ssa maailman aseidenriisuntakonferenssin koollekutsumisesta, hän puolusti samalla sekä suurten että pienten maiden lapsia ja heidän tulevaisuuttaan. Malik puhui Neuvostoliiton hallituksen toimeksiannosta siitä, että konferenssissa tulisi kiinnittää ensisijainen huomio ydinaseiden kieltämistä ja käyttämistä koskeviin kysymyksiin. Puhuessaan ydinaseiden kilpavarustelun ihmiskunnassa synnyttävästä suuresta huolestuneisuudesta hänen sanoistaan ilmeni samalla huoli lastemme tulevaisuudesta.

Hän puhui siitä, että aseistukset nielevät miljardeja dollareita. Miten paljon hyvää ihmisille voitaisiinkaan antaa niillä rahoilla. Kilpavarustelun lopettaminen on todella ajankohtainen kysymys. Maailman aseidenriisuntakonferenssi on saatava koolle. Neuvostoliiton ehdotusta ovat YK:ssa kannattaneet jo monet valtuutetut, ja se antaa toivoa paremmasta.

Luonnollisesti on myös epäilijöitä, jotka sanovat, että konferenssista ei ole mitään apua. Mutta jos siinä osoitetaan hyvää tahtoa, tervettä järkeä ja riittävää aktiivisuutta, siitä on apua. Tästä on kokemusta. Monta aseidenriisuntaongelmaa on jo ratkaistu: ydinkokeiden kieltäminen kolmessa elementissä, ydinsulkusopimus ja toimet ydinaseiden vahingossa tapahtuvan käytön vaaran pienentämiseksi. Nyt on edettävä pitemmälle. Neuvostoliitto on ehdottanut varsin selvää ja suoraa tietä.

Jo neuvostovaltion perustaja V. I. Lenin nimitti aseidenriisuntaa "sosialismin ihanteeksi": Neuvostoliitto pyrkii tähän ihanteeseen ja ehdottaa lyhintä tietä sen saavuttamiseksi.

Olen CIA:n agentti sanoi laivakapteeni

Havanna. — Kuuban pääministeri Fidel Castro sanoi joulun edellä, että Kuuban laivaston joulukuun 15 päivänä 1971 avomerellä kaappaaman rahtialuksen, Johnny Expressin kapteeni Yhdysvaltain kansalainen, Jose Villa on tunnustanut, että hän on USA:n tiedustelupalvelun (CIA:n) agentti.

Kansallisen radiopuheensa yhteydessä pääministeri Castro sanoi, että Villa joutuu sotaoikeuteen vastaamaan "monesta rikollisesta teosta mitkä hän on suorittanut CIAn asiamiehenä". Samalla hän ilmoitti että laivaston miehistöstä on 13 syytöntä, jotka voivat poistua maasta milloin tahansa Panaman (laiva oli Panamassa rekisteröity) lentokone tulee heitä hakemaan.

ÄÄRIOIKEISTOLAINEN TRAKTORIMARSSI-ILMIÖ

Helsinki. — *(KU)* — Sosialidemokraattien ja keskustapuolueen lavastama maatalousriita, jossa kumpikin puolue kynii kanaa omalla tahollaan, on saamassa käänteitä, joista on syytä huolestua kaikkien niiden, jotka eivät hyväksy fasistisluontoisia ilmiöitä. Tällaisesta ilmiöstä on ollut kysymys kun Kauhajoen isäntämiehet ovat järjestäneet traktorimarssin ja sosialidemokraattien vaalitilaisuuden vakavan häirinnän. Menetelmät ovat vahvasti sukua lapualaisliikkeen otteille.

Kauhajoella vallitsevista tunnelmista kertoo kansalaiskoulun opettaja Heikki Järvenpää:

— Yleisvaikutelmana täällä on, että yritetään saada 30-luvun henkeä esiin ja siinä on osittain jo onnistuttu. Onko tavoite tullut ylitettyä, kun radion ja TV:n uutisissa kerrottiin liikkeellä olleen 20 traktoria. Todellisuudessa luku oli 40—50 välimailla.

Esiintyminen oli huolellisesti, mutta salassa valmistettu, koska siitä ei esim. kirkonkylän seurudulla osattu aavistaa mitään, kuitenkin jo poliisillakin on ollut ennakkotietoja. Häirintään osallistuneista traktoreista on tietojen mukaan valtaosa ollut juuri keskustapuolueen väkeä, mutta jalkamiehinä nähtiin vanhoja, jo 30-luvulla Lapuanliikkeessä mukana olleita huutelemassa ilkeyksiään Paasion puheen aikana.

Kauhajoella ei yleensä ole muita paikkakuntia kummemmin esiintynyt äärioikeistolaisia ilmiöitä, mutta tunnettua on mm. se kun kepulaiset isännät vaalitilaisuuksissa ovat hyvin avoimesti esiintyneet Neuvostoliitolle vihamielisesti. Samaan on yhtynyt myös vennamolainen kansanedustaja Suokas, joka hyvin avoimesti on tilaisuuksissa yrittänyt mustata mm. Suomen ja Neuvostoliiton kauppasuhteita. Tällaisesta maaperästä luonnollisesti versoaa mitä ilmiöitä tahansa toteaa opettaja Järvenpää ja toivoo, että työtätekevä väestö Kauhajoellakin päättävästi torjuu kaikenlaisen neuvostovihamielisyyden samoin kuin lapualaisen vihanlietsonnan yritykset.

Synteettinen paperi

Ludwigshafen (Dad) — Paperia ei tähän mennessä ole voitu oikeastaan korvata muilla aineilla. Se on luonnontuote, jonka kanssa muovikaan ei vielä ole kilpaillut.

Syynä ovat kaiketi olleet myös paperin raaka-aineen ja valmistuksen alhaiset kustannukset. Mutta viime vuosina on pyritty selluloosakuitujen korvaamiseen muovilajeilla. Puun saanti on vaikeutunut ja selluloosan hinta noussut, kun taas muovien hinnat pysyttelevät jokseenkin vakioina.

BASF-tehtaat Ludwigshafenissa ovat kehittäneet muovikalvoja, joille voidaan painaa syväpaino-, offset- ja kirjapainomenetelmillä.

Synteettisen paperin kiinnostavia ominaisuuksia ovat sen kosteus- ja repäisylujuus. Mainokset, kalenterit, julisteet ja kartat voidaan mainiosti painaa muovikalvo -"paperille". Ulkonäöltään ne muistuttavat taidepainatuksia hyvälle taidepainopaperille, niitä voidaan taittaa ja niiden kesto on erinomainen.

Lähitulevaisuudessa saksalaiset lähettävät markkinoille myös silkkipaperia muovista. Nämä henkäyksenohuet muovilehtiset valmistetaan puhallusmenetelmällä. Samoin kuin selluloosapohjalta valmistettu silkkipaperi tämä synteettinenkin sopii hyviin pakkauksiin, kääreiksi, kukkien ympärille ynnä muuhun. — I.U.

MYÖHÄSSÄ

"Haikara toi minut", ilmoitti pieni tyttö ylpeästi.

"Minä tulin lääkärin pienessä mustassa laukussa", sanoi toinen yhtä ylpeänä.

"Humph", hymähti kolmas pieni tyttö jonka äiti oli ollut myöhäinen sairaalaan mennessään, "Minä tulin taxilla."

PÄIVÄN PAKINA

HÖPSIS, SANOI YK

Kuluneen vuoden yksi "merkkitapaus" — sellainen josta ei kaiketi kunnian kukko laula — oli se kun Rhodesia hyväksyttiin takaisin Britannian kansojenyhteisöön niin, että neljännesmiljoonainen valkoihoisten ryhmä voi asiallisesti puhuen ikuistaa rotusyrjintävaltansa viiden miljoonan tummaihoisen rhodesialaisen yli.

Meille on tosin sanottu, että arkki-vanhoillisuudestaan jo Neville Chamberlainin Mynchenin päivistä alkaen tunnetun Britannian ulkoministerin Sir Alex Douglas-Homen ja hirvittävästä rotusyrjintäohjelmastaan vielä ylpeilevän Rhodesian valkoihoisen pääministerin Ian Smithin välinen sopimus mahdollistaa ainakin joskus kaukaisessa tulevaisuudessa sen, että tummaihoiset pääsevät edustuslaitoksessa (parlamentissa) tasalukuihin valkoihoisten kanssa.

Mutta mitä siitä sanotaan maailman turuilla? Kuinka "kaukaisessa tulevaisuudessa"? Alkakaamme itse sopimuksen allekirjoittajista.

Sir Alex sanoi marrask. 24 pnä 1971 allekirjoitetusta sopimuksesta, että "se on oikeudenmukainen ja kunniallinen", ja että se antaa "mahdollisuuden Rhodesian uudelle suunnalle, mikä voi johtaa siellä suurempaan harmoniaan kaikkien rotujen välillä . . ."

Mutta kun Smith puhui Rhodesian "parlamentin" kokouksessa niin hän vakuutti valkoihoisille rotusyrjintäkumppaneilleen, että sopimus jättää kaikki osapuilleen ennalleen: se takaa sen, että Rhodesian kontrolli jää "sivistyneisiin käsiin", hän sanoi merkitsevästi.

Ja YK:n yleiskokouksessa hyväksyttiin päätöslauselma missä tuomittiin jyrkästi koko Rhodesian sopimus.

"Oikeutettua Canadan ohjelmaa Afrikkaan nähden" vaativa komitea on asian johdosta lähettänyt ulkoministeri Mitchell Sharpille kirjeen, missä osoitetaan, että vaikka "teoriassa" onkin mahdollista, jotta Rhodesian tummaihoiset pääsisivät sopimuksen mukaan 55 vuoden kuluttua Rhodesian edustuslaitoksessa numerollisesti tasaväkiseksi valkoihoisiin verraten, niin käytännössä tällaista mahdollisuutta ei todellisuudessa ole lainkaan.

Kirjeessä selostetaan melko laajasti sitä monimutkaista ja tahallisesti epämääräistä sopimuskohtaa, millä perusteella tummaihoisten edustajien lukumäärä tulee ajan mittaan nousemaan.

Pääseikkana on tässä koulunkäynnin ja vuositulojen lisääntyminen. Ja kun valkoinen rotusyrjintähallitus haluaa ylläpitää halpaa työvoimaa, niin siitä johtuu, ettei kouluja rakenneta enempää kuin on pakko, ja se osaltaan auttaa palkkatason alhaalla pitämistä.

"Rekisteeratuksi äänestäjäksi" pääsemisen ehtona on, että tummaihoisen täytyy saada vuosipalkakseen vähintään $1,800 Rhodesian dollaria (Rhodesian dollari on $1.40 Canadan rahassa) kahtena peräkkäisenä vuonna, että hänellä on kiinteätä omaisuutta vähintään $3,600 arvosta. Jos tummaihoinen saa itselleen 4-vuotisen koulusivistyksen (mikä on miljoonille sula mahdottomuus), silloin yllämainitut vaatimukset kirjoitetaan numeroin $1,200 ja $2,400.

Mutta mainittu canadalaiskomitea toteaa, että vain aniharvojen afrikkalaisten kohdalta voidaan nämä vaatimukset täyttää eteenpäin näkyvissä olevana aikakautena sillä Rhodesian kaikkien työläisten (700,000) keskinkertainen vuosiansio v. 1968 oli vain $288.

Neljään korkeampituloisten työläisten ryhmään kuuluvat ansaitsevat silloin $638, $642, $542 ja $532 vuodessa. Mutta afrikkalaisten maataloustyöläisten — ja heitä on paljon — keskinkertainen tulo oli silloin $144 vuodessa!

Näiden vastineeksi ei-afrikkalaista sukuperää (valkoihoisten) keskinkertainen vuosiansio oli $3,832.

Näiden tosiasiain perusteella ovat Rhodesian asioihin perehtyneet henkilöt laskeneet, että parhaassakin tapauksessa kirjoitetaan vuosi 2,026 ennen kuin 5,000,000 afrikkalaista saa parlamenttiin saman verran edustajia mitä siellä on neljännesmiljoonan valkoihoisten edustajia ja vuosi 2,035 ennen kuin tummaihoiset saisivat parlamentissa enemmistön — siis hallitusaseman.

Sunday Times kirjoitti: "Kaikkein toivorikkaimman olettamuksen mukaan kuluu 55 vuotta (vuoteen 2,026—K) ennen kuin tulee riittävästi äänestyskelpoisia afrikkalaisia saman määräisen edustuksen saamiseksi parlamentissa eurooppalaissukuisten kanssa . . . Vasta v. 2,035 on mahdollista, että afrikkalaiset (tummaihoiset) pääsisivät enemmistöhallintaan"

Mutta tämäkin toivoton mahdollisuus on vielä pilvessä. Siinä oletetaan esimerkiksi, selittää alussa mainittu canadalaiskomitea, että Ian Smith kumppaneineen toteuttaa ehdottoman rehellisesti sopimuksen henkeä ja kirjainta.

Huomioonottaen Rhodesian menneen historian, meillä ei ole kuitenkaan mitään syytä uskoa, selittää mainittu komitea, että rotusyrjijät eivät käytä lainlaadinnallisia ja muita mahdollisuuksia manipuloidakseen niin, että heidän valta-asemansa eivät tule koskaan uhatuksi.

Ei siis ole ihme, vaikka YK:n yleiskokous sanoikin "höpsis" Rhodesian sopimuksen "perusteista". — Känsäkoura.

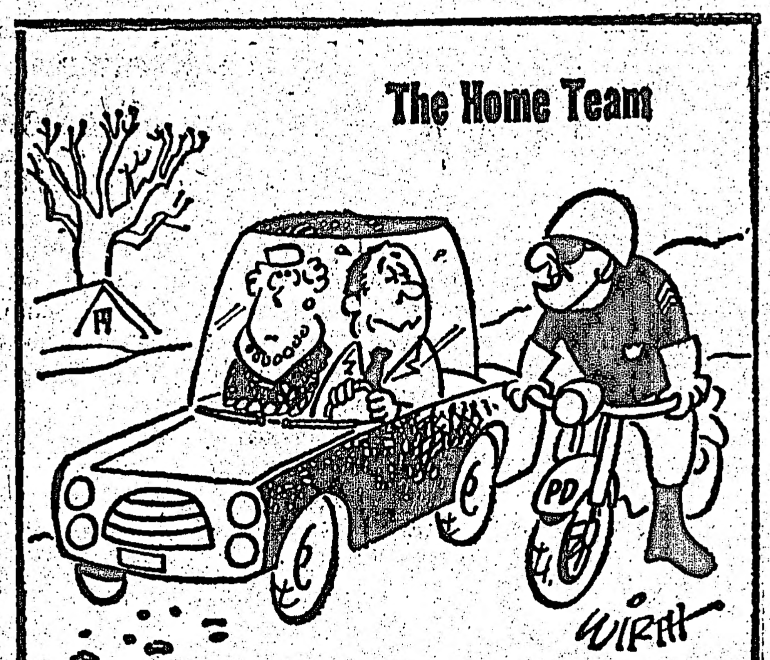

Kuulehan! Oletko sinä se pelituomari joka mitätöi poikani maalin eilen?

Urheilukuulumisia

SUOMEN VOITON TOIVEET KAATUIVAT; N-LIITOSTA MAALIEROIN YKKÖNEN

Harmittava 0—1 tappio Tshekkoslovakialle vei Suomen Leijonilta Izvestija-lehden turnauksen voiton Moskovassa. Pelitapahtumiin nähden tulos oli kuitenkin paikallaan. Tasapelikin olisi tiennyt Suomelle voittoa.

Jorma Valtonen oli kiistatta turnauksen paras maalivahti. Ilman "Marjan" (Marjamäen) möhläystä hän olisi pystynyt pitämään Leijonat maalittomassa tasapelissä. Neuvostoliitto selviytyi lopulta maalieroin turnauksen voittajaksi. NL murjoi Ruotsin päätösottelussa maalein 12—1. Toiseksi sijoittui Thsekkoslovakia, kolmanneksi Suomi ja neljänneksi Ruotsi.

TUULA VILKAS PARANSI SUOMEN ENNÄTYSTÄ

Karstulan luistelijatyttö Tuula Vilkas paransi lähes kolmella pisteellä naisten pikaluistelun yhteistuloksen Suomen ennätystä Suomen Urheiluopiston radalla Vierumäellä viikko sitten sunnuntaina päättyneissä kisoissa. Uusi SE kirjataan nyt numeroin 194,133. Kaija Mustosen nimissä vuodelta 1968 ollut entinen SE oli 197,016.

VIISI VOITTOA TUL:lle DEBRECENIN KEHÄSSÄ

TUL:n nyrkkeilijät menestyivät erinomaisesti toisessa ottelussaan Unkarissa. Suomalaisista voittivat ottelunsa Debrecenin kulttuurihallissa Jukka Lappalainen (51 kiloisissa), Seppo Mannila (60 kg), Pentti Saarman (65,5 kg), Artto Varinen (67 kg) ja Kalevi Kosunen (67 kg). Voitoitta jäivät unkarin matkalla edustajajoukkueessa ensi kertaa mukana olleet Heikki Liukkonen, Anssi Helin ja Jorma Grönroos.

HIMANGALLA SE-RAUTAA

Himangan Urheilijoiden Markku Himanka tempasi viikko sitten sunnuntaina uuden nuorten Suomen ennätyksen sarjassa alle 52 kiloa Etelä- ja Keski-Pohjanmaan piirien mestaruuskisoissa Himangalla. Himangan tulos oli 77,5 kg.

SEPPO HÄNNINEN LUISTELI HYVIN

Seppo Hänninen luisteli tapaninpäivänä Karstulassa pidetyissä kilpailuissa Suomessa tekaisten ennätyksen 500 metrin matkalla. Hänen voittoaikansa oli 39,5. Toiseksi tuli L. Linkonen ajalla 39,6.

OTTAWAN POIKA-JOUKKUEELLE KILPAKIELTO SUOMESSA

Ottawa East Voyageursin poikien jääkiekko-ottelu peruutettiin täällä sen vuoksi kun kansainvälisen jääkiekkoliiton presidentti Bunny Ahearne sanoi, että Canadan jääkiekkojoukkue ei ole tehnyt tämän poikajoukkueen kilpailumatkasta ilmoitusta asianmukaisella tavalla.

Suomen jääkiekkoliiton presidentti Harry Lindblad perusteli 10 vuotiaiden poikien kilpailukieltoa sillä, että Suomi voi menettää vuoden 1974 MM-kisat, jos ei toimita kansainvälisen kiekkoliiton ohjeitten mukaisesti. Näiden poikien piti pelata vuodenvaihteen aikana Helsingissä, Tampereella ja Forssassa.

Canadan amatöörijääkiekko-yhdistys on väittänyt, että ilmoittautuminen on tehty asianmukaisella tavalla, ja että kansainvälisellä liitolla ei ole oikeutta peruuttaa jo annettua MM-turnajaisten pito-oikeutta.

Toisaalta Canadan amatöörijääkiekko-yhdistyksen sihteeri Gordon Juckes selitti tiistaina, että viime marraskuussa, jolloin Ahearne alunperin ilmoitti että Ottawa East Voyageurs-joukkue ei saa pelata, "me lähetimme Lindbladille voimakassanaisen sähkeen sanoen, että kun Suomi on osa Euroopan liitosta, minkä presidentti Aherne on, Suomen tulisi ottaa kannan ja vastustaa tätä (kielto-) päätöstä.

MID-CLAIR
DODGE-CHRYSLER LTD.
747 St. Clair Ave. W. Toronto, Ont.
Edustaja, BILL KUNNAS
Myyn uusia sekä erimerkkisiä käytettyjä autoja ja trokeja. Käsiraha ei välttämätön.
Asioida voi Suomen kielellä
Puhelin 654-2424 — Kotiin 536-1437
(23-30-6-13)

ÄLÄ VÄLITÄ — anna Heynon välittää!
Soita 481-0001
ROLF HEYNO
REALTOR
2279 Yonge St. Suite 9, Toronto 12
Täysivaltainen suomalainen kiinteistövälittäjä
Toronto Real Estate Boardin jäsen

ETELÄPÄÄN KUULUMISIA

South Porcupine. — Syystalven kuulumisia täältä Eteläpäästä. Nyt täällä päästiin kuluttamaan kesällä kertynyttä ruostetta lumilapioista, sillä viime viikolla eräänä iltana oli vähän talven tuntua. Lunta tuli viisaiden miesten kertoman mukaan sinne 7 tuuman paikkeille. Tässä on saatu eläkin aivan "kesäterässä" näihin asti.

Muuten elämä menee omaa latuaan, enkä ole kuullu, että kukaan eläkemies tai -nainen olisi kyllästynyt tähän hiljaiseen elämänmenoon. Ei ole kuulunut sellaisia valituksia kuin siltä eräältä irlantilaiselta miljonäärinaiselta joka hiljattain meni Lontooseen ja pestautui johonkin pieneen ravintolaan tarjoilijaksi. Sanomalehtimiehet alkoivat kysellä tältä naiselta, että mikä saat toi hänet tällaiseen touhuun ja muutokseen? He saivat siihen seuraavan vastauksen: — "Vasta nyt tiedän mitä onni on. Aikaisemmin elämäni oli silkkaa loisoloa, laiskottelua ja pitkäpiimäisyyttä!"

* * *

Nyt nämä pohjoisen kunnat ovat saaneet jonkinlaista työttömyysavustusta. Niillä varoilla pitäisi teettää talvitöitä työttömiksi joutuneilla työläisillä. Täällä ei ole ollut paljon työttömiä tähän asti. Eikä suinkaan voida puhua suuresta työttömyydestä talvellakaan, koska monetkin, jotka ovat olleet koko kesän töissä voivat "nauttia" heille kuuluvasta työttömyysvakuutuksesta. Toiset henkilöt voisivat tykätä vain huonoa, jos heille jotakin hätä-apu työtä koetetaan järjestää.

Yleisesti ajatellen ne myönnetyt työttömyysvarat joutuvat monessakin paikassa vähemmän tärkeisiin tarkoituksiin, koska ei ole aikaisemmin suunniteltu, että mitä töitä tehtäisiin. Tältä puolen ajatellen näyttää olevan kykenemättömyyttä niin hallituksissa kuin kunnallis järjestöissäkin aina valtuustoja myöten. Mikään niistä ei voi kehua viisaudellaan. Mutta kaikkien pitäisi kuitenkin elää.

* * *

Timminsin puolelta kuuluu muuten hyviä uutisia. Siellä kun varustaudutaan viettämään kauppalan 60-vuotisjuhlaa ensi kesän aikana. Kauppalassa toimiva juhlakomitea on saanut liittohallitukselta $48,245 60-vuotisjuhlan järjestämiskulujen peittämiseksi.

KUOLONSAALISTA

Viime viikon torstaina saatettiin täällä ikuiseen lepoonsa paikkakunnallamme 36 vuotta asunut kansalaisemme, entinen kaivostyömies, Eino Kopari. Hän oli syntynyt Viipulassa ja oli kuollessaan 66 vuoden ikäinen. Vainajaa jäi lähinnä kaipaamaan vaimonsa Liisa täällä South Porcupinessa, 1 tytär Anita, perheineen Torontossa, 1 poika Albert Thunder Bayssa, neljä velimiestä Suomessa ja laaja tuttavapiiri paikkakuntamme väestön keskuudessa. Viimeisen siunauksen vainajale toimitti helluntaiseurakunnan pastori Selin.

Viime torstaita vastaisena yönä kuoli sairaalaan vietäessä ambulanssivaunussa paikkakunnallamme lähes viisikymmentä vuotta asunut kansalaisemme ja tunnettu maanmiehemme, entinen kaivostyömies Lenni Laitinen. Lenni oli syntynyt Kauhavalla ja oli kuollessaan 72 vuoden ikäinen. Pois mennyttä kaipaamaan jäi puolisonsa Hilda täällä South Porcupinessaa sekä laaja tuttavapiiri paikkakunnan väestön keskuudessa.

Hautaus viime lauantaina muodostui suureksi puolison ja tuttavien hyvästijättötilaisuudeksi hautaantoimistossa ja Kauppalamme uuden talvihaudan kappelissa. Siunauksen toimitti pastori Jouko Paukkunen. Kantajina palvelivat seuraavat: Kalevi Kanus, August Korkeakoski, Kalle Viinikka, Yrjö Oja, Ernest Toppari ja Reijo Haapakoski.

NAAPURIN MUOSTOLLE

Tunsin Lennin yli neljänkymmenen vuoden ajan. Hän oli yksi niitä vaatimattomia kansanmiehiä — Suomiäidin poikia — joita saapui Canadaan ensimmäisen maailmansodan jälkeen. Hän aloitti täällä toimeentulon hankinnan kaivosmiehenä, mutta vuosien kuluttua sairastui keuhkojen pölyyntymiseen kuten sadat maanmieheni ovat sairastuneet kärsien tästä kiduttavasta ammattitaudista.

Lenni oli työväenluokan poikia ja omisti sen ajatuksen itselleen. Hän rakasti kansalaistemme kulttuuripyrkimyksiä. Osallistui terveempänä ollessaan haalitoimintaan, esiintyen näytelmissä y.m. tehtävissä. Hän näytteli itsensä iloksi ja kansalaistemme suureksi nautinnoksi.

Kaikkien näiden vuosikymmenien aikana Lenni kuului myöskin Lehtiemme Liekin ja Vapauden vakituiseen lukijakuntaan. ollen samalla varma lehtiemme taloudellinen avustaja, sillä hän oli rauhanaatteen kannattaja ja toivoi aina edistystä työväenluokalle.

Hyvästi naapurini! Pääsit Joulurauhaan, iankaikkisuuden vuoteelle. Me tuttavat muistamme sinua kaipauksella. — H.

SOON KUULUMISIA

Sault Ste. Marie. — Viime marraskuun aikana Ontarion Municipal Board'in virkailija mr. McCrae oli täällä Soossa viikon päivät tekemässä havaintojaan. Hän piti myöskin kuulusteluja James ja Cathcart katualueen liikemiesten ja yleensä sen alueen omakotien veronmaksajien vaatimuksesta, missä mukana myös oli Union Carbide lakimiehet suunnitelmiaan puolustamassa. Union Carbide joka valmistaa kaiken tarvittavan hapen Algoma terästehtaalle, oli jo aikaisemmin saanut luvan paikallisilta kaupungin isiltä laajentaa tehtaitaan yhdeksän miljoonan dollarin kustannusarviolla. Länsipään asukkaat tekivät monta valitusta kaupungin valtuustolle yksilöinä sekä lakimiehensä välityksellä, että Carbide tehdasta jota edelleen tultaisiin laajentamaan Cathcart kadun ja Algoma Central rautatien välisellä pienellä alueelle, ei tulisi sallia. Kuten ennestään jo tiedetään, että tehdas on liian äänekäs, myös vaarallinen ja ilman saastuttaja, kun se on alkujaankin rakennettu liian lähelle asuntoalueta. Mutta kaupungin virkailijat vain pysyivät uskollisesti suurrahamiesten puolella. Mutta siinä he kuitenkin erehtyivät, sillä asiaa ei päästetty raukeamaan. Kotien omistajien lakimies mr. G. E. Nori kirjoitti Torontoon ja sieltä tulikin O MB:n virkailija tänne tutkimaan tilannetta ja pitämään kokouksia että kaikki asiat tulee selviksi.

Muutama päivä ennen joulua tulikin tieto Torontosta Ontarion Municipal Boardin puheenjohtajalta mr McCrae'lta että Soon kaupungin virkailijat eivät olleet oikeutettuja antamaan rakennuslupaa Union Carbide-yhtiölle, ja samalla hyljättiin Oxygen Plantin laajennussuunnitelmat sen syyn perusteella että nykyinen asuntojen vieressä oleva happitehdas on hyvänä esimerkkinä, jonkalaista ei tulisi rakentaa 1,500 jalkaa lähemmäksi asuntoalueesta.

Suunniteltu tehdas olisi tullut 450 jalan läheisyyteen.

Sitten vielä toinen tärkeä asia, jonka Ontarion Municipal Board otti huomioon, oli se kun tälle West End italialaisten tiheään rakennetulla vanhalla kaupunginosalla tullaan seuraavien vuosien aikana käyttämään noin seitsemän miljoonaa dollaria uudelleen rakentamiseen. Heikompien talojen purkaminen aloitettiin jo noin kaksi vuotta sitten sillä alueella asuvien vaatimuksesta. Tilalle tulee kauppakeskus ja muita isompia rakennuksia, josta viulut maksaa Ottawa, Ontarion maakuntahallitus ja Sault Ste. Marien kaupunki. James Street Hardware Co. ja omakotiveronmaksajien etevänä lakimiehenä toimi mr. G. E. Nori joka ei kumartanut isojen yhtiöiden edessä kuten kaupunkimme isät näyttävät tekevän.

Union Carbide ja Soon kaupunki määrättiin maksamaan tässä asiasta tulleet kustannukset. Toivottavasti nyt on viimeinkin monivuotinen riidan alainen asia lopullisesti päättynyt.

— H.A.

HILLPORT TAXI
SUOMEA PUHUVAT AJURIT
Puh. 345-5461
122 S. Cumberland St.
Thunder Bay "P" Ont.

Toimen naisten tiedoituksia

Toronto. — Olisi jo aikaisemmin pitänyt kirjoittaa hyvin onnistuneesta joulumyyjäisistämme, mutta tässä pienessä kiireessä se on vähän niinkuin unohtunut. Kerhon puolesta kiitän kaikkia, jotka tekivät lahjoituksia myyjäisiin, sillä ilman toveriemme avustusta emme voisi myyjäisiä järjestää. Sitten se "mystery boxin" arvaus! Kukaan ei arvannut, mitä oli siinä paketissa, jonka Alina Lipponen lahjoitti, siis laitoimme sen arvontaan ja se arvottiin Ikinuorten joulujuhlassa. Sen voitti Lydia Mäkelä numerolla 215, ja paketti sisälsi kellon. No, nyt sen kaikki tietävät.

Seuraava kerhon kokous pidetään haalilla torstaina tammikuun 13 päivä, kello 7. Tervetuloa Toimen naiset kerhoon, ja toivotamme hyvää ja rauhallista uutta vuotta.

— ht.

CSJ:n TORONTON OSASTON KOKOUKSET

Olemme päättäneet, että talviajan kokoukset pidetään sunnuntaisin. Siis tammikuun kokous, joka on samalla vuosikokousta valmistava, pidetään sunnuntaina, tammik. 9, kello 3 iltapäivällä. Vuosikokous on helmikuun 13 päivä.

Johtokunta.

Kuulumisia Järvienpäästä

Thunder Bay. — Kuolema kohtasi kahta metsätyöläistä kun he joivat auton jäähdytykseen käytettävää methyl-hydraattia. Täällä asuvat Eero Mynttinen (55 vuotias) ja Gunnar Westh (69 vuotias) löydettiin kumpikin kotonaan kuolleena lauantaina joulukuun 18 p. ja kun Keri Kasulinen oli kutsunut maakuntapoliisin, joka miesten sukulaisten kanssa asiaa tutkittuaan ilmoitti, että miehet olivat juhliessaan juoneet mm. tuota happoa ja kuolleet myrkytykseen. Mynttinen oli syntynyt Suomessa ja saapunut tähän maahan v. 1941, jotavastoin Westh oli syntynyt Ruotsissa ja saapunut v. 1927 tähän maahan. Kumpikin työskentelivät Henry Hansonin tukin katkaisijana, mutta olivat tulleet kotiinsa juhlimaan.

— ATH.

Jälkikaikuja Don haalin ikinuorten joulujuhlasta

Toronto. — "Joulu juhlista jaloin." Kyllä olikin suuri joukko kerholaisia kokoontunut haalille viettämään iltapäivää, kun Ikinuorten kerho järjesti vuotuisen pikkujoulujuhlan. Pöydät oli kauniisti koristettu, kynttilät iloisesti vilkuttivat ja varmasti hauskaa oli kaikilla. Haluamme kiittää Kirstiä, Mary-Annea ja Lilliania, jotka huolehtivat kahvin tarjoilusta. Oli niin mukavaa vain istua ja antaa nuorempien "passata".

Monipuoliset leikkeleet, leivät ja leivokset oli kaikki lahjoitettua tavaraa, josta erikoisesti haluamme kiittää liikkeitä Viking Foods and Imports, 133 Laird Dr., Finn Place, 4903 Yonge St., Parkway Bakaries 290 Queen St., ja Finn Home Bakery 281 Danforth Ave. Ja niinkuin vanha sananlasku sanoo "ei kissa kiitoksella elä" sama pitää paikkansa myöskin liike-elämässä, siis kehoitammekin kaikkia ystäviämme kannattamaan näitä liikkeitä, joiden avulla joulujuhlamme kahvipöydän tarjoilu oli niin maukas.

Sitten tarjoilun jälkeen alkoi kuulua kovaa kolinaa eteisestä ja HO . . . HO . . . HOO, sieltähän tuli joulupukki apulaisineen. Jokaiselle löytyi sen säkistä pieni muistolahja tilaisuudesta, ja ottihan se aikaa, kun 78 pakettia tuli jaetuksi.

Sen jälkeen oli vähäsen ohjelmaa, ja näin loppui tämä hyvin onnistunut tilaisuus.

Tervetuloa Ikinuorten kerhoon. Kokoonnumme joka torstai iltapäivä. Tammikuussa on vuosikokous ja helmikuussa vuosijuhla. Hyvää Uutta Vuotta kaikille.

— H.T.

SIPULI PÄIVÄSSÄ VERITULPPAA VASTAAN?

Sipulit — raakoina, keitettyinä tai paistettuina — voivat estää veritulpan muodostumisen ja siten myös sepelvaltimotukoksen, joka on vienyt lukemattomia parhaassa iässä olevia miehiä ja naisia hautaan.

Näin väittää intialainen lääkäri I. Sudhakaran Menon, joka on juuri päättänyt kaksi vuotta kestäneen tutkmuksen Newcastle upon Tynen Royal Victoria-sairaalassa pohjois-Englannissa.

Terveessä ihmisessä estää veren luontainen suojelumekanismi (ns. fibriinilyyttinen aktiviteetti) tulppien muodostumisen. Mutta kun tämä toiminta jostain syystä lakkaa tai heikkenee, muuttuu eräs veren aineosa fibriiniksi, rihma-aineeksi, joka muodostaa hienon verkon, jonka ympärille tukos kehittyy.

Tutkimustulosten perusteella väitetään mm:

SYDÄNKOHTAUS

Tämä estää veren kiertämisen vapaasti kehossa ja voi johtaa sepelvaltimon tukkeentumiseen, jolloin syntyy sydänkohtaus (coronary thrombosis) tai se aiheuttaa hyvin tuskallisen laskimotulehduksen jaloissa tai muita vakavia, joskus jopa kohtalokkaita veritukossairauksia miltei missä kehonosassa tahansa.

Veritulppia on hoidettu aina viime aikoihin asti joko leikkauksella tai lääkkeillä. Edellinen ei ole koskaan ollut suosittu, koska tukoksen täsmällinen paikantaminen on vaikeata; ja vaikka se tiedettäisiinkin, niin kirurgi ei aina pääse siihen käsiksi, etenkin jos se on jossain hyvin pienessä tiehyessä.

Suosituin hoitomenetelmä onkin ollut lääkehoito. Lääkkeitä on saatavissa monia, mutta niiden haittapuolena on se, että vaikka ne estävät uusien tukosten muodostumisen potilaassa, joka on säilynyt hengissä veritukostaudilta, ne eivät pysty hävittämään jo olevaa tukosta.

VANHOJEN NAISTEN HÖPINÄÄ?

Viime vuosina on veritukoksen hajoittavan lääkkeen puute koettu yhä kipeämmin ja paljon tutkimustyötä on tehty. Tällä hetkellä on markkinoilla kaksi lääkettä, jotka pystyvät tähän. mutta molemmat saattavat aiheuttaa ikäviä sivuvaikutuksia ja ne ovat sitäpaitsi erittäin kalliita.

Tri Menon on tutkinut jo monen vuoden aikana ihmisen fibrinolyyttistä toimintaa, suhteellisen vähän tunnettua alaa, ja yrittänyt löytää uusia keinoja taisteluun veritukosten aiheuttamia tauteja vastaan. Niinpä kun eräs hänen potilaistaan sattumalta mainitsi vuonna 1966, että Ranskassa on tapana hoitaa veritulpan jalkaansa saanutta hevosta sipuleilla, hän päätti ottaa kokeellisesti selvää, oliko tällä "hoidolla" mitään tieteellistä pohjaa vai oliko se vain "vanhojen naisten höpinää".

Tutkittava ryhmä käsitti aluksi 22 miespuolista potilasta, joiden ikä oli 19—78 vuotta. Heillä oli kaikilla ollut vatsahaava, mutta olivat tutkimuksen ajankohtana jo toipilaina. Heillä ei ollut myöskään mitään muita sairauksia eivätkä he saaneet mitään lääkehoitoa.

YÖN PAASTO

Miehet jaettiin kahteen ryhmään toiseen 14 ja toiseen kahdeksan, ja yön paastoamisen jälkeen kaikilta otettiin aamulla verinäyte fibrinolyyttisen aktiviteetin arvioimiseksi.

Koska rasvaisen ruuan tiedettiin vähentävän fibrinolyyttistä aktiviteettia, potilaille annettiin normaali englantilainen aamiainen, joka sisälsi 98 grammaa rasvaa (munia ja pekonia, paahtoleipää, voita, marmelaadia, kahvia tai teetä sokerin kanssa tai ilman). Setsemän miestä sai lisäksi 60 grammaa paistettuja sipuleita ateriansa kanssa ensimmäisenä päivänä muttei yhtään sipulia toisena, kun taas muut seitsemän miestä saivat aamiaisellaan seuraavana päivänä paistettua sipulia.

Toisen ryhmän kahdeksan mies tä käsiteltiin täsmälleen samalla tavalla, vaikka tässä tapauksessa paistettujen sipulien sijasta käytettiin keitettyjä.

Kaikilta potilailta otettiin verinäytteet kaksi tai kolme tuntia aamiaisen jälkeen jokaisena päivänä ja, kuten oli odotettukin, Fibrinolyyttinen toiminta oli vähentynyt huomattavasti heissä kaikissa jo kaksi tuntia tavallisen rasvoja sisältäneen aamiaisen jälkeen. Sen sijaan tapauksissa, joissa paistettua tai keitettyä sipulia oli lisätty aamiaiseen, fibrinolyyttinen toiminta olikin vähentymisen sijasta kasvanut niin, että se oli kahden tunnin kuluttua keskimäärin puolitoistakertaa alkuperäistä lukua suurempi.

MISSÄ MUODOSSA TAHANSA

Jotta saataisiin selville, johtuiko fibrinolyyttistä toiminnankasvua lisäävä sipulin ominaisuus kuumentamisesta (paistaminen tai keittäminen), tehtiin lisätutkimuksia.

Neljälle vapaaehtoiselle riskille 21—50 vuoden ikäiselle miehelle suoritettiin fibrinolyyttinen arviointi aamulla ennen kuin he olivat syöneet mitään ja toisen kerran, kuten ensimmäisessäkin tutkimuksessa, kaksi ja kolme tuntia aamiaisen jälkeen, joka oli muuten täysin samanlainen kuin ensimmäisen tutkimusryhmän hen kilöillä paitsi, että se sisälsi vain 40 grammaa rasvaa. Seuraavana päivänä lisättiin ateriaan 60 grammaa raakasipulinestettä. Tässäkin tapauksessa fibrinolyyttinen aktiviteetti oli kasvanut suuresti aamiaisen jälkeen ensimmäisenä päivänä, mutta putosi 1½—2 kertaa alle alkuperäisen luvun toisen päivän aterian jälkeen.

Tutkimus osoittaa vääjäämättömästi, että sipuli — missä muodossa tahansa — lisää fibrinolyyttistä toimintaa ja siten vahvistaa veren omaa puolustusmekanismia tukkeutumia vastaan ja sen kykyä hajoittaa veritulpat. Tutkimus osoitti myös sen, että kuumentaminen tai vesi ei hävitä sipulin erikoisominaisuutta, joka siis on luonnostaan tässä vihanneksessa.

Toistaiseksi ei ole pystytty tunnistamaan sitä sipulin aineosaa, jolla on tämä parantava vaikutus. Mutta sekä tri Menon että useat asiasta kiinnostuneet lääketehtaat tutkivat asiaa voimaperäisesti.

AJAN KYSYMYS

Kun tämä aineosa saadaan erotetuksi sipulista (mikä nykyisin menetelmin on vain ajan kysymys), on todellinen läpimurto tapahtunut kaikkien veritulppasairauksien hoidossa.

Ja tie on auki tukoksia hajoittavan lääkkeen valmistumiselle: Tämä lääke tulee olemaan halpa, koska raaka-aine on helposti saatavissa ja se on myrkytön, eikä lääkkeellä tule olemaan mitään haitallisia sivuvaikutuksia.

ONNELLISTA UUTTA VUOTTA!
PIONEER MANOR, SUDBURY, ONT.
Hilja Kankkunen
Laina Milden

YK:n yleiskokouksen istunto päättyi

United Nations. — YK:n yleiskokouksen istunto päättyi joulukuun 22 pn iltana. Tämän istunnon kohokohtia olivat: Jäsenoikeuksien palauttaminen lokak. 28 pnä) Kiinalle; uuden pääsihteerin valinta (jouluk. 21 pnä) ja pidättäytyminen taantumuksellisista toimenpiteistä Länsi-Pakistanin järjestämän verilöylyn puolesta ja itsenäisyyteen pyrkivän Bangla Deshin kansaa vastaan.

Kymmenen vuotta pääsihteerinä toiminut U Thant jäi eläkkeelle osittain heikentyneen terveytensä vuoksi ja hänen tilalleen valittiin tähän $100,000 vuosipalkkaiseen toimeen itävaltalainen diplomaatti Kurt Waldheim.

Tuomio Rhodesia-sopimukselle

YK, New York. — YK:n yleiskokouksen siirtomaavaliokunta tuomitsi viikko sitten torstaina Englannin ja Rhodesian sopimuksen.

Tämänsisältöinen päätöslauselma hyväksyttiin 78 äänellä 8:aa vastaan. Kaksikymmentäyksi maata pidättyi äänestämästä. Päätöslauselmaehdotus menee nyt yleiskokoukseen, jossa sen hyväksymistä pidetään varmana.

Englannin ja Rhodesian sopimus tuomitaan päätöslauselmaehdotuksessa "räikeänä loukkauksena Zimbabwen (Rhodesian) kansan luovuttamattomia oikeuksia kohtaan". Päätöslauselmaehdotuksessa todetaan, ettei Rhodesian afrikkalainen väestö saanut osallistua sopimusneuvotteluihin.

EDUSTAMME KAIKKIA MATKAILUPALVELUJA
Soittakaa, kirjoittakaa eli käykää toimistossamme
RITARI TRAVEL SERVICE
Matkailutoimisto vuodesta 1936
7 Cedar St., Sudbury, Ontario Puhelin 675-5683

M.S. KUNGSHOLM
TOUKOKUUN 31, 1972
NEW YORKISTA—KÖÖPENHAMINAAN

M.S. FINLANDIA
KESÄKUUN 8, 1972
KÖÖPENHAMINASTA—HELSINKIIN.
jonne saavutaan kesäk. 9 p.

Matkanjohtajana
Mr. Reino Sakki, SAL:n
New Yorkin
konttorista

LIPPUJEN HINNAT
M.S. KUNGSHOLM — Turistiluokka — New York/Kööpenhamina, alkaen US $299.—1/2 R/T; US $315.—O/W. Jos paluu tapahtuu kesäk. 22 p. M.S. KUNGSHOLMILLA, halvin edestakainen lippu maksaa vain US $536.—.
M.S. FINLANDIA—Turistiluokka—Kööperhamina/Helsinki . . . US $47.— (I luokka US $65.—). Kööpenhaminassa viivytään vain 4 tuntia.—Tähän lipun hintaan sisältyy hyttipaikka ja kaikki ateriat M.S. FINLANDIALLA sekä matkustajan ja hänen matkatavaroidensa siirto laivasta toiseen Kööpenhaminassa.
MATKATAVARAA ILMAISEKSI
koko—tai puolilipulla aina 270 paunaan saakka sekä M.S. KUNGSHOLMILLA että M.S. FINLANDIALLA New Yorkista Helsinkiin. Lisäksi hyteissä meneva käsipakaasi ILMAISEKSI. Ylipainosta molemmilla laivoilla pieni lisämaksu.
Muut laivavuorot 1972.
New Yorkista: elok. 18 . . . GRIPSHOLM
Goteborgista: kesäk. 22 . . . KUNGSHOLM
syysk. 5 . . . . GRIPSHOLM
The KUNGSHOLM and the GRIPSHOLM are registered in Sweden, and the FINLANDIA is registered in Finland.
VARATKAA PAIKKANNE PIKAISESTI MATKATOIMISTOSTANNE TAI SUORAAN
Swedish American Line
MONTREAL 1, QUE., CANADA . . . . 465 St. John Street
WINNIPEG 2, Man., CANADA Dahl S.S. Agcy., Ltd., 325 Logan Ave.

Mike's Sunoco
1329 Regent St. S. Puh. 674-6074
SUNOCO GASOLIINIA ja ÖLJYÄ "A TO Z" RASVOJA
Huolellinen huoltopalvelu

HAITAREITA
MYYDÄÄN - KORJATAAN
Täydellisesti kunnostettuja haitareita varastossa.
Kääntykää puoleeni
LEO NIEMI
Puh. 674-2569
46 Strathmere Cr., Sudbury

Putkitus- ja lämmitys-
EXPERTIT
● ÖLJYPOLTTIMOITA ●
Kustannusarviot vapaasti
Morrison Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
PUHELIN 674-0797
164 Elgin St. S., Sudbury

KAIKENLAISTA
PUUTAVARAA
ja
RAKENNUS-TARPEITA
SÄHKÖ- ja PUTKITUS-TARPEITA - MAALIA
kohtuullisiin hinnoin
RICHARD LAKE LUMBER
& Builders Supply Ltd.
PUH. 673-8487
Posti: Site 8, R. R .3, Sudbury
Maantie 69 etelään
Richard Lake

Expertti autokorien korjausta ja maalausta
kaiken merkkisiin autoihin
VAPAAT kustannusarviot
ilman sitoumuksia
PAWSON'S
SUDBURY LIMITED
Canadan ensimmäinen — pohjoisen suurin Volkswagen välittäjä
1593 LaSalle Blvd.
Puh. 566-8170

SUDBURYN UUTISIA

JÄTTEIDEN KAATOPAIKAN "SAANTI" EI MIELLYTÄ

Viikon alussa nousi Sudburyn seudulla melkoinen "myrsky vesilasissa" Torontosta tulleesta epävirallisesta tiedosta, että maakuntahallitus ja Toronton kaupunki aikovat järjestää Pohjois-Ontarioon 10,000 eekkerinalan suuruisen jätteiden kaatopaikan, minne tuotaisiin Suur-Toronton jätteet (garbage) ja ehkä myöhemmin myös muiden teollisuuskeskusten jätteet.

Tämän uutistiedon perusteella ei saatu yksityiskohtaisempia tietoja siitä, mistä "Pohjois-Ontarion alueesta" on kysymys. Sen jälkeen on Torontossa selitetty, että Pohjois-Ontarioon ei ole nyt tarkoitus ryhtyä näitä jätteitä kuljettamaan, vaan että ne voidaan viedä junalla 100 mailin päässä Torontosta olevaan Pickeringiin missä suunnitelman käytännöllisyyttä kokeillaan alustavasti.

"Me saamme lopultakin jotakin takaisin Etelä-Ontariosta", sanoi Nickel Beltiä edustava Floyd Laughren nauraen . . . "Jos he perustavat tänne jätteiden kaatopaikan, sitten voidaan ajan mittaan odottaa, että New York lähettää myös jätteensä Pohjois-Ontarioon."

Samantapaisia lausuntoja esitti toinenkin NDP:n edustaja, Eli Martel, Sudbury East vaalipiiristä sanoen: "Toronto voi pitää omat jätteensä — meillä on niitä omasta takaa riittävästi."

Sudburyn pormestari Joe Fabbro sanoi, että hän hyväksyy tämän ajatuksen vain siinä tapauksessa että jätteet jauhetaan ennen kuin ne tuodaan Pohjois-Ontarioon . . . Siitä voitaisiin silloin saada mainiota lannoitetta puiden ja ruohon kasvattamiseksi kasvullisuutensa menettäneille alueille.

"Mutta ei mitään raakoja (käsittelemättömiä) jätteitä. Meillä on riittävästi jätteitä täällä. Minä panen esteitä rautateille, jos yrittävät tuottaa raakaa jätetavaraa tänne junalla", sanoi mr Fabbro.

Uutta vuotta vastaanottamaan

Vielä viimeinen huomautus niistä Uuden Vuoden vastaanottotansseista mitkä pidetään Finnish-haalilla huomenna, perjantai-iltana, alkaen tanssi kello 9 illalla ja kestäen kello 1:een yöllä. Soitosta huolehtii hyväksi tunnettu Leo Niemen Combo yhtye joten musiikkipuoli ei jätä toivomisen varaa. Sali on koristettu kymmenin ilmapalloin ja värikkäät hatut, pillit ja torvet lisäävät riemua ja ääntä tilaisuuteen.

Sisäänpääsy on ainoastaan $4.00 hengeltä. Virvokkeita ja voileipiä on saatavana kohtuullista maksua vastaan. Varatkaa lippunne etukäteen niin vältytte pettymykseltä ovella jos olisi jo loppuunmyyty, sillä niitä on vain rajoitettu määrä. Lippuja on myytävänä Finnish-haalilla, Vapaudessa, Leo Niemellä ja järjestäjillä.

Siellä tavataan.

Laulaja tyttö.

LUNTA SAATIIN AINAKIN RIITTÄVÄSTI

Sudburyn seudulla saatiin joulunpyhien jälkeen maanantaina miltei 5 tuuman vahvuudelta lunta, jonka johdosta kaupungissa ja lähiympäristössä oli vaarallinen ja vaikea autokeli. Monet autoilijat jäivät kelivaikeuksien vuoksi kotiin ja se vaikutti ehkä siihen, että kaupungissa oli sinä päivänä vain seitsemän pienempää autokolaria.

DORAN HAUDATAAN PASADENAAN, KALIF.

Pohjois-Amerikan olutalalla lähes 50 vuotta toiminut William J. (Bill) Doran, Torontosta, Sudburysta ja Timminsista (Doran's Northern Ontario Breweries Limitedin presidentti) kuoli tiistaiaamuna Torontossa. Hänelle suoritettiin siellä noin viikkoa aikaisemmin leikkaus syöpätaudin aiheuttamien vaivojen lieventämiseksi. Kahdeksantoista kuukauden aikana mr Doran kävi parannusta etsimässä monissa kuuluisissa sairaaloissa eri puolilla maailmaa.

Doranin ruumis lähetetään lentoteitse Torontosta Pasadenaan, Kaliforniaan, haudattavaksi tänään, torstaina.

KUOLLUT

Ida Johanna Niemi (os. Tuola) kuoli Sudburyn vanhainkodissa (Pioneer Manor) lauantaina, joulukuun 25 pnä. Hän oli 85 vuoden ikäinen.

Kalajoella Suomessa syntynyt mrs. Niemi asui aiemmin Duluthissa, Minn. ja viimeiset 12 vuotta Sudburyssa.

Suremaan jäi lähinnä tyttärensä mrs Elsa Israelson, Sudburyssa, kaksi lasten lasta sekä sisarensa mrs. Mary Ovaskainen, Sarniassa.

Haudattiin Lougheed hautaustoimistosta.

SAIRAALASSA

Lauri Kontola, Wahnapitaesta, Ont., on hoidettavana Sudburyn General sairaalassa huoneessa 649. Hän voi ottaa vastaan vieraita.

Pääjärvestä sopimus muista neuvotellaan

(Jatkoa sivulta 1)

kousten tuloksista.

Voimatalouden työryhmässä tutkitaan parhaillaan sähköenergian toimitusten lisäämistä Neuvostoliitosta Suomeen. Asiantuntijat saanevat teknistä puolta koskevat selvitykset valmiiksi melko pian, minkä jälkeen aloitetaan kaupalliset neuvottelut.

Rauta- ja terästeollisuuden työryhmä jatkaa edelleen selvitystyötä Kostamuksen rautamalmialueen käyttöön otosta Suomen ja Neuvostoliiton yhteistyönä. Lisäksi komissio on osallistunut vuosien 1971—75 pitkäaikaisen kauppasopimuksen valmisteluun,

Foot & Goring Ltd.
Vakuutuksia — Kiinteimistöjä
Kiinteimistölainoja
PUHELIN 675-7585
72 Cedar Street Sudbury

Putkitus-, lämmitys-, pelti ja ilmanvaihtotöiden expertit
NELSON Plumbing & Heating (Sudbury) Ltd.
Puh. 673-4273 ja 674-7115
100 Maki Ave. Sudbury

Frank R. Block, R.O. ja Roger Young
OPTOMETRISTIT
Puh. konttori 674-4014
kotiin 673-0705
CITY CENTRE, HUONE 216
Toisessa kerroksessa
SUDBURY, ONTARIO
VASTAANOTTO ESPANOLASSA
Keskiv. klo 11 ap. — 9 ip.
Puh. 869-2920

KESTO-KIHAROIDEN KESKUS
Ensiluokkainen palvelus
Balmoral Kampaamo
SIGRID KETOLA, omistaja
11 Cedar St. Puh. 673-1590
Rautatien vieressä Sudbury

GUY'S PLACE
Supertest gasoliinia ja öljyä
Ruokatarpeita
Leinalan leipomotuotteita
Copper Cliff Meijerin tuotteita
Maitoa jukittain (Jug) 3 kv. 99c
Auki 8 ap. — 10 il.
Long Lake Rd. Ester Rd. kulmassa

Lafrancen
TURKKIEN ja TURKISTEN
Tammikuun
MYYNTI
alkanut
Voimassa kolmessa kaupassamme
ALENNUKSET 15% — 40%
● LAATUTUOTTEITA ● UUDET KUOSIT
Otollinen aika SÄÄSTÄÄ RAHAA turkisvaatetuksen ostossa!
A. LAFRANCE & SONS LTD.
Tehdasturkkurit vuodesta 1908 lähtien
8 DURHAM ST. N. SUDBURY
NORTH BAY SAULT STE. MARIE

Ihminen ja ilmasto

Millä tavoin ihminen vaikuttaa planeettaan maailmanlaajuisessa mitassa? Syntyykö tänään biosfäärissä tilanteita, jotka voivat aiheuttaa planeetanlaajuisen kriittisen tilan? Miten inhimillinen toiminta vaikuttaa ilmaston muuttumiseen.

Näistä seikoista kertoo seuraavassa huomattava neuvostoliittolainen tiedemies, NL:n tiedeakatemian varapresidentti, akateemikko Aleksander Vinoradov. Hän viittaa ensin lyhyesti historialliseen kehitykseen:

Ensimmäisen elävän solun synnystä Maan päällä on kulunut ainakin 3.5 miljardia vuotta. Lukuisten, alati vaihtuvien aikakausien kuluessa tapahtui keskeytymätön elämän kehitys. Yksinkertaisimpien organismien jälkeen syntyivät monisoluiset, jotka panivat alulle monimutkaisen kasvi- ja eläinmaailman. Se kehittyi, lisääntyi ja asutti planeettamme, luoden ja muuttaen sen kasvoja, biosfääriä: maankuoren päällimmäistä kerrosta, hydrosfääriä ja ilmakehän alimpia kerroksia.

Maan biosfääri on ihmisen ensimmäinen ja luonnollinen koti. Hän alkoi soveltaa sitä omiin tarpeisiinsa kesyttämällä villejä eläimiä, muokkaamalla maata ja polttamalla kaskea. Hän muutti ympäristöään tajuamatta ja tuntematta aluksi sen kehityksellisiä lainalaisuuksia. Ihmisen toiminnan seuraukset olivat vuoroin hyödyllisiä, vuoroin vahingollisia. Sivilisaation kehityksen myötä tällaiset paikalliset vaikutukset biosfääriin lisääntyivät jyrkästi. Ja nyt olemme päässeet siihen, että biosfäärissä ovat syntyneet suunnattomien ainemassojen uudet siirtymätiet, samoin kuin energian uudet siirtymäkanavat.

Mutta jokainen toiminta synnyttää aina vastatoimintaa. Kuitenkin pyrkimys elämän turvaamiseen edellyttää täsmällistä ja perinpohjaista perehtymistä oman kotinsa rakenteeseen. Ihminen aloitti jo kauan sitten biosfäärin tutkimisen. Näin syntyivät monenlaiset tieteelliset suuntaukset, joiden yhteisenä päämääränä oli Maan arvoitusten selvittäminen. Geodesia ja geokemia, meteorologia ja hydrologia, geomagnetismi ja aeronomia, vulkanologia, seismologia. Maan sisustan ja ilmakehän fysiikka . . . Jokainen näillä aloilla tehty löytö, jokainen uusi tieteellinen tosiasia auttaa meitä tiedostamaan paremmin tämänpäiväiset mahdollisuutemme ja suunnittelemaan tarkemmin tulevaisuutemme.

NYKYONGELMISTA

Kasvit kehittävät happea ilmakehään yhteyttämällä. Tämä on käytännöllisesti katsoen ainoa tapa tuottaa happea. Siksi hapen määrä on ensisijassa riippuvainen viherkasvien peittämän maa-alueeen pinta-alasta ja kasvien yhteyttämisprosessin voimaperäisyydestä.

Ilmakehän kaasumassa on 5x10 tonnia viidentoista potenssiin. Noin kolmasosa tästä määrästä on meriveteen liuennutta ja ilmakehässä olevaa happea. Se vaihtuu biosfäärissä täysin noin 2,000 vuoden kuluessa.

Entä miten paljon happea kuluu fossiilien polttoaineen — kivihiilen, maaöljyn ja -kaasun polttamiseen? Sivilisaation kokonaishistorian aikana on tuotettu noin 3 miljardia tonnia maaöljyä, 125 miljardia tn kivihiiltä ja noin 1 miljardia tonnia palavaa maakaasua. Tämän polttoainemäärän palamiseen tarvittiin noin 275 miljardia tonnia happea eli noin kaksi sadasosaa prosenttia ilmakehän koko happimäärästä.

Tästä syntyy melkoisen optimistinen kuva: jos ihminen pitää kiinni tällaisesta hapen kulutusvauhdista, niin happivarastot saattavat ehtyä ehkä satojen tuhansien vuosien kuluttua. Luonnollisesti on otettava huomioon hapen tarpeen kaksin-kolminkertaistuva jne. kasvu. Kuitenkin myös polttoainevaroilla on omat rajallisuutensa.

Vuonna 1910 käynnistetyt mittaukset osoittavat, että viime puolen vuosisadan aikana ilmakehän happipitoisuus ei ole sanottavammin muuttunut. Verrattaessa polttavia polttoainemääriä ja ilmakehän happimääriä vuosikausia jatkuneiden mittausten valossa voidaan päätellä, ettei meidän ole toistaiseksi syytä pelätä hapen puutetta. Nykyisen teollistumisvauhdin vallitessa, jos se kaksin- ja kolminkertaistuisi lähimmän vuosituhannen aikana, ihmiskunta ei tule tuntemaan happitasapainon aiheuttamaa häiriötä. Tämän ei kuitenkaan tarvitse merkitä sitä, ettei meidän tulisi pitää huolta Maan viherkasvipeitteen säilyttämisestä. Meidän olisi syytä pyrkiä kaikin tavoin lisäämään kasvillisuutta muistaen, että kasvit ovat ilmakehän happi- ja hiilidioksiditasapainon tärkeimpiä ylläpitäjiä. Tänään emme vielä pysty päättelemään, millä tavoin metsien suurisuuntainen tuhoaminen on vaikuttanut ilmakehän happipitoisuuteen muutaman viime vuosisadan aikana.

Maan ilmakehässä on noin 2,500 miljardia tonnia hiilidioksidia. Sitä purkavat ilmoille tulivuoret, kuumat lähteet, eläimet ja kasvit, sitä muodostuu fossiilisten polttoaineiden palaessa.

Merivesi sisältää hiilidioksidia 60 kertaa enemmän kuin ilmakehä. Niiden välillä on käynnissä intensiivinen vaihto: noin 100 miljardia tonnia hiilidioksidia kiertää meren ja ilman välillä. Kaasujen liukenevuus on tiettävästi kääntäen verrannollinen liuottimen lämpötilaan. On helppo arvata, että pohjoisten leveysasteiden merissä hiilidioksidi liukenee helpommin kuin lämpimissä trooppisissa vesissä. Valtameri toimii jättiläismäisen pumpun tavoin: se absorboi hiilidioksidin pohjoisilla leveyksillä, kuljettaa sitä kylmissä syvissä merivirroissa tropiikkiin ja luovuttaa siellä ilmakehään. Siksi hiilioksidin kaasupaine päiväntasaajamerien yläpuolella on aina suurempi kuin napamerilla.

Hiilioksidi muodostaa merivedessä hiilihapon, ja tämä vuorostaan kaksi suolaa: kalsiumkarbonaatin ja kalsiumbikarbonaatin. Ensinmainittu suola sisältyy merieläinten kuoriin, nämä eläimet muodostavat kuoltuaan trooppisissa merissä kalkkipitoisia saarijonoja — kuuluisia atolleja. Toinen suola osallistuu tuhoutuessaan yhteyttämiseen. Ilmakehässä olivat vallalla prosessit, joiden päämääränä oli hiilioksidin poistaminen ilmakehästä. Maankuoreene on konservoitu kalsiumkarbonaatin muodossa 200,000 triljoonaa tonnia hiilihappoa.

Luonnossa tunnetaan hyvin ns. kasvihuone-efekti. Sen muodostaa hiilioksidi, jonka ominaisuuksiin kuuluu, kasvihuonelasin tapaan, auringonsäteilyn läpäiseminen ja infrapunaisten (lämpö)-säteilyn takaisinpääsyn estäminen avaruuteen. Näin ollen ilmakehän hiilioksidi säätelee lämpötilaa Maassa.

Ilmakehän sisältämään hiilioksidiin kohdistuneet tutkimukset aloitettiin jo viime vuosisadan puolivälissä. Sen jälkeen on hiilioksidin määrä kohonnut muutamalla prosentilla. Tarkemmat määritelmät osoittavat, että hiilioksidin vuosittainen lisääntyminen oli 10 viime vuoden ajalta 0.2 pros. luokkaa. Nämä tiedot pitävät yhtä radiohiilitutkimusten kanssa, jotka suoritettiin ennen atomikokeiden alkamista.

Pelkästään fossiilisten polttoaineiden palamisen tuloksena purkautuu tänään ilmakehään noin 10 miljardia tonnia hiilidioksidia. Joidenkin tutkijoiden suorittamien laskelmien mukaan pitäisi ilman hiilidioksidipitoisuuden kasvaa vuoteen 2000 mennessä 20 pros. Tämä saattaa vaikuttaa Maan lämpötilaan.

Tänään on Maan keskilämpötila +14 Celciusastetta vuodessa. Likimääräisten laskumenetelmien avulla on voitu todeta, että hiilidioksidipitoisuuden kaksinkertaistuminen Maan ilmakehässä kohottaa lämpötilaa 2 asteella. Kun taas "ylimääräiset" 4—5 astetta aiheuttavat jäiden sulamisen ja siitä johtuvan meriveden tason kohoamisen.

Mielenkiintoista on se, että vuosina 1900—1945 todetun Maan lämpötilan kohoamisen (+0,8C) jälkeen, jolloin jäätiköt alkoivat sulaa, on todettu lämpötilan pienoista alenemista, joka jatkuu edelleen. Siitä huolimatta ilmakehän hiilidioksidipitoisuus jatkuvasti lisääntyy. Pakostakin herää kysymys, millä tavoin kasvien yhteyttämistoiminta muuttuu hiilidioksidimäärien kasvaessa. Lukuisissa laboratoriokokeissa todettiin sen olevan suoraan verrannollinen hiilidioksidipitoisuuteen: kuta enemmän hiilidioksidia absorboituu, sitä korkeammat ovat sadot. Vaikuttaa kuitenkin siltä, etteivät kasvit ole reagoineet tiettyyn hiilidioksidirunsauteen, joka havaittiin viime vuosina ja joka todettiin 15—20 pros. keskimääräisestä hiilidioksidipitoisuudesta (tai tällaisia havaintoja ei ollut tehty).

Siksi nyt on toistaiseksi hyvin vaikeata antaa lukumääräistä määritelmää siitä, millä tavoin ilmakehässä oleva hiilidioksidi vaikuttaa koko maailman ilmastoon. Tässä mielessä olisi otettava huomioon myös muiden, varsin moninaisten tekijöiden vaikutus. Sellainen tekijä on mm. ilmassa oleva pöly.

Mistä pöly on lähtöisin? Sen lähtökohtia on runsaasti: hiekka-aavikot, joiden pinta-ala kasvaa laajojen metsähakkuiden myötä, eroosio ja maataloustieteen maaperän käsittely, räjähtävien tulivuorten toiminta (tulivuorituhka), tehtaiden piipuista tuleva teollisuuspöly, metsäpalot, ydinräjäytykset, jotka sinkoavat pölymäistä ainetta stratofääriin.

Lukuisten havaintojen mukaan ilmakehän pölyttyneisyys on viime vuosina voimakkaasti kohonnut. Vuosittain kohoaa yliilmoihin useita miljoonia tonneja pölyä.

Miten pöly vaikuttaa ilmastoon? Se laskeutuu vuoristojen jäätiköille: ohut pölykerros absorboi auringonsäteet — jäät sulavat. Ilmakehässä oleva pöly estää kuitenkin myös Auringon säteilyä muuttaen maanpinnan, jäiden ja vesistöjen heijastusominaisuuksia. Esimerkiksi pilvisyyden leviäminen 35 pros. Maan pinnasta aiheuttaa lämpötilan alenemisen 4 asteella. Jos prosessia kehitetään edelleen, voidaan päätyä jäätiköitymiseen.

Erittäin suurimerkityksellinen on hiukkasten koko. 1940-luvun kylmenemisilmiöiden tiedemiehet selittävät johtuvan pienihajontaisen pölyn voimakkaasta lisääntymisestä ilmakehässä. Se on ikään kuin neutralisoinut hiilioksiidin samanlaisen lisääntymisen: "kasvihuone-efekti" kompensoituu pölyn läpäisemättömyyskyvyllä.

Varsin suureen suosioon pääsi ajatus, jonka mukaan planeetallamme tapahtunut kylmeneminen johtuu räjähdyksenomaisista tulivuorenpurkauksista, näitä ovat Heklan (1947) ja Agungin (1963) purkaukset, samoin kuin aikaisemmin tapahtuneet Alaskan Katmay-tulivuoren, Krakataun ja muiden tulivuorten purkaukset. Viime vuosisadalla monet geologit kehittelivät oletusta jääkausien ajoittaisuudesta vulkaanisen toiminnan seurauksena. Siihen on syytä tehdä oleellinen korjaus.

Pölyn ilmaantuminen ilmakehään ei johdu vulkaanisen toiminnan voimaperäisyydestä yleensä vaan nimenomaan tämän toiminnan räjähdyksenomaisesta luonteesta. Laavan rauhallisen muuttumisen aikana vulkaanista tuhkaa ei muodostu.

Ilmakehään nopeasti lisääntyvä (ja pitkäaikainen) pölyttyminen saattaa muodostua maailmanlaajuiseen ilmastoon vaikuttavaksi perustekijäksi.

On olemassa vielä yksi ilmakehän saastumismuoto — terminen eli lämpösaastuminen. Se johtuu ihmisen teollisesta toiminnasta, lukuisten koneiden, koneistojen laitteiden käynnissä pitämisestä. Saattaa olla mahdollista, että hajaantunut lämpö saattaa kohottaa Maan keskilämpötilaa kaikkine siitä johtuvine seurauksineen, kuten esimerkiksi jään sulaminen.

Kehittyvä teollistuminen, maatalouden voimaperäistäminen, liikenteen kehittyminen ja urbanisoituminen ovat aiheuttaneet sen, että Maan ilmakehään joutuu huomattavat määrät ekologisesti vaarallisia aineita — pölyä — hiilimonoksidia, rikkioksidia, rikkivetyä ja teollisuus lämpöä. Ennen kaikkea ilman saastuminen uhkaa ihmisen terveyttä lähivuosikymmeninä.

Saastumisdynamiikan ennuste vaatii yksityiskohtaista perehtymistä mahdollisiin kriittisiin muutoksiin ilmakehässä. Tätä, ihmiskunnan tulevaisuuden kannalta varsin tärkeätä päämäärää varten tarvitaan ehdottomasti järjestelmällisiä, lukumääräisiä, maailmanlaajuisia ilman saastumista koskevia tutkimuksia.

Angela Davis poistaisi kokonaan nykyiset vankilat

Palo Alto. — Tunnettu kansalaisvapauksien puolesta, yliopistoluennoitsijana aiemmin toiminut USAn kommunistisen puolueen johtohenkilö Angela Davis, jota vastaan on nostettu vakavalaatuisia tekosyytöksiä, sanoi täällä viikon alussa Amerikan "kansan voitoksi sitä, jos hän vapautuu syytöksestä" ja Yhdysvaltain oikeuslaitoksen arvoa alentavaksi toimenpiteeksi sitä, jos hänet julistetaan syylliseksi.

Kaunis tummaihoinen miss Davis sanoi olevansa vakuuttunut siitä, että hänet julistetaan minkä tahansa oikeudenmukaisen oikeuskuulustelun perusteella syyttömäksi "mutta" hän sanoi "teidän täytyy käsittää, että monet ihmiset pitävät minua syyllisenä siksi kun olen kommunisti" — kaiken lisäksi vielä tummaihoinen, hän olisi voinut lisätä.

Vastauksena AP:n haastattelijan kysymykseen miss Davis sanoi, että hän "ei halua todellisuudessa keskustella vankilareformista — vaan vankilajärjestelmän poistamisesta."

Nykyisen vankilajärjestelmän tavoitteena on riistää vangeilta pois inhimillisyys . . . miehiltä kyvyn rakastaa naista ja naiselta kyvyn rakastaa miestä.

"Mutta nykyään suvaitaan aviollisia vierailuja tarkoituksella palkita vangit, jotka pitävät suunsa kiinni . . . jotka alistuvat vallitsevaan raakuuteen. Täten pinnallisesti katsoen reformilta vaikuttava menetelmä on todellisuudesta jatkoa vallitsevalle sorrolle.

Miss Angela joutuu yleisesti tekosyytökseksi katsotusta asiasta oikeuteen tammikuun 31 päivänä. Häntä syytetään murhasta, ihmisryöstöstä ja salavehkeilystä.

Tämä 27-vuotias entinen yliopistoluennoitsija on saanut määräyksen ettei hän saa puhua lehdistön edustajille syytöksiensä yksityiskohdista, mutta hän käytti kuitenkin haastattelutilaisuutta hyväkseen, sanoen, että hän on kokonaan syytön elokuun 7 pnä San Rafaelin oikeussalin tapahtumiin, joiden yhteydessä Jonathan Jackson, kaksi tummaihoista vankia ja tuomari Harold Haley sai surmansa ampumiskohtauksen yhteydessä.

Justin Pierre "minun näköiseni" sanoi pääministeri

Ottawa. — Kaikista parlamenttiryhmistä tulleet voimakkaat suosionosoitukset tervehtivät tiistaina alahuoneen istunnossa pääministeri Pierre Trudeauta onnentoivotukseksi siitä kun hänen vaimonsa synnytti joulupäivänä pojan.

Jakaen tiistaina iltapäivällä kirjeenvaihtajille sikaareja, pääministeri Trudeau sanoi, että uuden tulokkaan nimi on Justin Pierre. Sekä 6 paunaa 9 unssia painava poika että 23-vuotias Margaret voivat hyvin.

Minulla oli ajatuksia vauvan nimestä sanoi 52vuotias mr. Trudeau, mutta niin oli vaimollanikin. "Niinpä annoimme hänelle nimen Justin Pierre.

"Minä pelkään, että poika on minun näköiseni", sanoi pääministeri mutta lisäsi, "se voi muuttua vielä."

Vastauksena kysymykseen oliko pojalla syntyessä paljon hiuksia, mr. Trudeau sanoi nauraen: "osapuilleen yhtä vähän kuin minullakin."

Nixonin etujoukko lähti jo Kiinaan

Key Biscayne. — Kaksikymmentäviisi henkilöä käsittävä etujoukko lähti keskiviikkona presidentti Nixonin neuvonantajan, prikaatinkenraali Alexander Haigin johdolla Kiinaan.

Valkoisen talon ja Kiinan hallituksen yhteisessä lausunnossa sanottiin tiistaina, että tämä etujoukko tekee teknisiä valmisteluja presidentti Nixonin helmikuun 21—28 päivän vierailun hyväksi.

ELM FASHIONS
Myynti
TÄYDESSÄ VAUHDISSA!
Talvitakit, leningit, talvijäketit ja Parka-takit
1/3 — 1/2 ALENNUKSELLA
Pitkät juhlaleningit, hiihtovaatteet, puvut, puserot, slack-housut, villatakit, hameet, käsilaukut, huivit ja varusteet
1/3 ALENNUKSELLA
Muuta vaatetusta 20% — ½ alennuksella
KAIKKI MYYNNIT LOPULLISIA
OSTOKEINOJA
★ Elm Fashionin vähittäismaksutili ★ Elm Fashionin tavallinen veloitustili ★ Elm Fashionin "Layaway" suunnitelma ★ Chargex
OSTOKSENNE MUKAVUUDESSA
Ei Teidän tarvitse kiirehtiä kun teette ostoksenne Elm Fashionissa koska tarjoamme rajattomasti ILMAISTA PARKKEERAUSTILAA
Elm FASHIONS
ELM ja REGENT KULMASSA
PUHELIN 674-2071